

P. GAUCYS

VAKARŲ CIVILIZACIJOS
ATEITIS

I

Nuo pat garsaus O. Spenglerio veikalo "Vakarų žlugimas" pasirodymo (1918) susirūpinimas mūsų civilizacijos likimu tebėra gyvas. Daugelis ir kitų nemažiau garsių veikalų nagrinėjo klausimą: ar Vakarų dar tebelaikia graži ateitis, ar, priešingai, jie yra pasmerkti žūti?

Bet jeigu prieš kokius keturiasdešimt metų toji tema filosofų bei istorikų buvo gvildinama akademišku požiūriu, tai šiandien žmonija atsidūrė tokioje būklėje, kad trečdalis pasaulio gyventojų jau yra maitinami priešingomis Vakarų civilizacijai idėjomis. Gi likusioje pasaulio dalyje abejojama jos išlikimu, ir iš vidaus bei iš oro mėginama pakirsti jai pagarbą. Jau ji nebėra įdomus samprotavimas, kaip atrodys mūsų pasaulis po dviejų ar trijų šimtų metų, bet šiuo metu, kuri už dešimties, dvidešimties metų palies mūsų vaikus, o gal ir mus pačius. Ar karštingąsias aktyvumą Chicagoje, New Yorke, Detroito pakeis kapų tyla? Ar Londono, Paryžiaus, Romos pastatai pavirs dulkėmis? Ar bebus verta pasaulį gyventi žmonėms, paverstais automatais, tolimo diktatoriaus valdomais su pagalba visagalincios ir viską matančios valstybės mašinomis? Tuo klausimu nepaprastai idomių minčių pateikia prancūzų rašytojas Denis de Rougemont savo straipsnyje Paryžiaus žurnale "Preuves", su kurio išvedžiojimais, manau, būtų pravartu susipažinti.

Civilizacija, gimusi Europoje, vyravo pasaulyje ilgus šimtmečius. Dar ir mūsų laikais ji tebėra civilizacija, kurią visas pasaulis pamėgdžioja, netgi ir tada, kai kovoja prieš ją. Vadinasi, ji vis dar tebėra pati stipriausioji. Bet, palyginę su kitomis praeities, dabarties ar besiformuojančiomis civilizacijomis, mes matome, kad ją išskiria iš kitų du esmingi bruožai, kurie, apskritai kalbant, kartu yra ir jos silpnumo priežastys: esminis nerimas ir nuolatinė netvarka.

Kinai ir egiptiečiai, sumerai ir romėnai, aztekai ir majai buvo sukūrę pastovią tvarką. Jų kunigai ir valdovai turėjo atsakymą į viską.

Tuo tarpu mes, Vakarų žmonės, ir labiau europiečiai nei amerikiečiai, pergyvename savotišką esminį nerimą. Tolydžio kalbame apie "laikotarpio nesandarą" ir tariamės gyvena chaosu, kuris tolydžio didėja dorovinių, intelektualinių ir praktinių prieštaravimų gироje. Iš kur kyla šis esminis nerimas ir toji nuolatinė netvarka, kuriais gliausiai protai skundžiasi jau daugelį šimtmečių?

Šitie bruožai nėra pripuolami. Jie siekia mūsų civilizacijos šaltinius ir yra suaugę su jais. Jie yra sutapę su dviem pagrindinėmis tradicijomis: krikščionybė ir mokslinė dvaisia. Mūsų nerimas kyla iš mūsų tikėjimo, o mūsų abejojimai turi savo pradžią pačių mūsų įsitikinimų prigimtyje. Šis paradoksas labai lengvai išaiškina masas.

Pavyzdžiui, paimkime žmogų krikščionį. Jis šv. Rašte skaito, kad "nėra teisingo, netgi nė vieno", ir kuris vistiek turėtų būti šventasis. Jis žino, kad nuodėmė būtų atsiskyrusiam nuo gyvosios Tiesos, ir kad visi žmonės nusidėjėliai. Taip kad jis stengiasi priartėti prie Tiesos ir šventumo. Tose jo pastangose ji palaiko tikėjimas dieviška malone. Tuo būdu jis yra amžinas nerimas, bet nerimas žinąs savo nerimavimo priežastis. Žinąs, kad šis nerimavimas yra normalus, o ne beviltiškas, nes ji sukelia jo tikėjimas, tariant jo įsitikinimas.

Dabar paimkime žmogaus mokslininko pavyzdį. Jis skaito mokslų istoriją, kuri jam rodo, kad visos "tiesos" yra reliatyvios ir laikinos, ir buvo viena paskui kitą keičiamos, ir kad, to nepaisant, mokslo uždavinys yra patirti tikras tiesas. Šitoje jo niekad nesibaigiančiose pastangose priartėti prie visad tolstančio tikslo, mokslininkas palaiko jo pasitikėjimas protu ir patikrinančia patirtimi. Tuo būdu, eidamas nuo netvarkos prie tam tikros tvarkos, paskui vėl prie netvarkos ir galiausiai prie naujos pilnesnės tvarkos, mokslas žengia pirmyn.

II

Vakarietiui istorijos vertė sudaro pažanga. Bet kokia yra pažangos vertė? Kuo ji pasi- reiškia? Kame mūsų asmeni- nuose gyvenimuose būtų daugiau prasmės; daugiau džiaugsmo turėti, negu turima, daryti tai, kas norima, mylėti tai, kas mylima, tariant — daugiau laisvės. Be abejo, laisvė visiems, bet laisvė, turinti konkrečią prasmę kiekvienam, nes masto vienodumą ar tikrai laisvei jautrumą nustato įvairūs as. Tuo būdu visi konkretūs pažangos patarimai teikia vieną bendrą bruožą, kuris pasireiškia griežtais prieštaravimais.

Štai kaip technika aptaria tą pažangą: kas kartą gaminti vis daugiau mašinų. Bet tarp tų mašinų yra viena, kuri per keletą minučių gali sunaikinti mūsų civilizaciją.

Ir štai kaip aptaria kultūra: daugini ir populiarinti jos kūrimo ir asimiliavimo priemonės. Bet, kadangi kiekvienai laimėjimui paprastai esti blogiasios kokybės, kultūrinė pažanga yra linkusi save pačią varžyti ir netgi staiga pakeisti kryptį, pasukant į antikultūrą.

Ir religija: atnaujinti bendrą mastą, veiksmingą civilizacijos visumai, garantuojanti mūsų priemonių ir mūsų gliausių siekių harmoniją. Tačiau visi dabartiniai mėginimai priminti harmonijos principą sukelė didžiausią netvarką ir pagilino pasaulio chaosą.

Tuo būdu pažangos idėja at- rodo prieštarą, kai norima matuoti jos istorinius padarinius. Tačiau nemažiau bergždžia būtų galvoti, kad ją galima išjungti ar užmiršti. Galima sutikti, kad Europa, kuri buvo tos idėjos kūrėja, ja apkretė visą pasaulį. Faktas, kad pasaulis jau nebegalės nuo jos pasigdyti.

Ir iš tikrųjų, visos "pažan-

KARALIŲ KARALIUS — KOPINTOJELIS

Vyta. Kašubos skulptūra Toronto Prisikėlimo bažnyčioje.

PSALMĖ 148

XVII šimtmečio vertimas lietuvių kalbon

Dirvos, kalnai išaukštinti,
Medžiai vaisiais pagražinti,
Banda, kirmėlės ir žvėrys
Šlovę Viešpaties tegiris

Karaliai ir karalėliai,
Tiesadariai, muzikėliai
Ir kurie tur vyresnybės
Ant tos pasaulės žemybės.

Ir tu, žydinti jaunystė,
Ir tu, karštant senystė,
Duokit jam garbę aukščiausia:
Tam šlovę prider didžiausia...

Vertė PRANAS ŠRUBAUSKIS (1616 - 1680)

gos erezijos" gimė Europoje, nors savo padarinius veiksmingai išvytė didžioje Amerikos ir Rusijos erdvėse. Šitoje pasaulio dalyse tos erezijos neturėjo progos susidurti su perne- lyg dideliais senais įpročiais, nei su visa apribojimų eile. Tai, kad šių dienų Europa baimina- si, matydama, ką Amerika pa- darė su kai kuriomis techniko- mis (taylorizmas ar psichoana- lizė), ką rusai padarė iš tikėji- mo istorija, ką Artimųjų bei Tolimųjų Rytų tautos gali pa- daryti iš nacionalizmo, yra ženklas, kad Europa dar tebe- turi pasiausvyros jausmą: jei- jų tasai jausmas būtų pažeis- tas, ji nereaguotų; jeigu ji jau- čiasi pažeista ir reaguoja, reiškia tebėra gyva.

Vakarų kultūra gimė kaip drama, nes pradžioje buvo ūmus susidūrimas, didelis intelektualinės ir dorovinės energijos atpalaidavimas, išsuktas susiliejimo dviejų griežtai prie- šingų tikrovų: dieviško Žodžio ir kūno.

Norint įvertinti panašios re- volucijos apimtį, reikia suge- bėti įsivaizduoti, kas anuomet buvo laikoma šventa ir kas šventa dar ir dabar tebėra Ry- tuose. Antikinė dorovė remia- si apeigomis, o magiškam pa- saulyje tėra ne daugiau kaip apeiga. Vien tik modernus ti- kėjimas "mokslo tiesomis" ir "technikos reikalavimais" tegali mum duoti supratimą apie tai, ką anuomet reikė magiš- kų religinis akivaizdumas ir ko- kius padarinius turi jo pažeidi- mas.

Ivykdytas nusikaltimas netu-

ri nieko bendra nei su opinija, nei su teismu. Tai greičiau pa- prasta klaida, apskaičiavimas, neturįs lemiamų padarinių, su- trukdančių normalią gyvenimo eigą, nusikaltėlių išskiriančių iš tikrovės ir reikalaujančių ne jo atgailojimo, bet tvarką atsta- tancios bausmės.

Toks yra senasis, tradicinis vaizdas kurį krikščionybė tu- rės pakeisti. Su šv. Povilu stai- gant jį susidūrė su tikrove, persunkta graikiškos minties, Apeigų į Meilę.

III

Tačiau krikščionybės kelias nesudaro visų Vakarų. Laikui bėgant jis susidūrė su tikrove, persunkta graikiškos minties, Art. Rytų religinėmis tenden-

cijomis ir romėnų tvarka. Pa- naudodamas vieną tų elementų, nustumdama į šalį kitą, pake- liui prisiimdama trečiąją, krikš- čioniškas kelias vėl viską išju- dino. Šito judėjimo visuma, taip kaip ji vystėsi ligi mūsų dienų, sudaro "Vakarų žmo- gaus nuotyki". Tiesa, šitame nuotykyje krikščioniškas kelias nėra vienintelis, tačiau kiekvie- nu atveju buvo lemiantis ir su- daro jo ašį: tik atsižvelgdami į jį mes galime matuoti mūsų nukrypimus, svetimus įnašus, mūsų kultūros pažangą.

Graių dialektika ir romėnų teisė, krikščioniškų reikalavi- mų pakeistos, sukūrė lemiamą žodį. Tačiau politinės ir socia- linės tikrovės, šitų trijų pasau- (Nukelta į 7 psl.)

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Didysis nerimas — šito- kių pavadinimu dr. Pr. Gaidamavičiaus parašyta knyga jau išėjo iš spaudos. Iš karto vei- kalas patraukia savo gražiu apipavidalinimu: ryškus ir mielas, naujumu dvelkias dail. V. K. Jonyno pieštas viršelis, skyrių įžangoje dedami gerai parinkti prasmingi ir meniški J. Dagio, A. Mončio, M. K. Ciurlonio, E. Barlacho kūri- nių paveikslai. Immaculatos spaustuvės (Putname), kur knyga spaudinta, raištas taipgi yra ypatingai akiai pa- trauklus.

Šiame veikle autorius nag- rinėja didį žmogaus sielos ne- rimą, verčiantį ieškoti pagrindi- nių pasaulėžiūros problemų išsprendimo. Knyga padalinta į penkis skyrius, kuriuose svarstoma: 1. Žmogaus nera- mi prigimtis ir veržimasis į tie- są, gerį ir grožį; 2. Šis žmo- gaus nerimas yra religinio po- būdžio, skirtingas nuo roman- tizmo ir kyla iš žmogaus pri- gimties gelmių; 3. Nagrinėja- ma žmogaus dvasinė odisėja, beiškant gyvenimo mįslės iš- sprendimo, maištaujant prieš Kūrėją ir sukuriant savus "die- vus"; 4. Ieškojimo išsipildy- mas dinamiškojo Dievo meilė- je; 5. Dievo praradimo tragi- ka, užslopinant natūralų neri- mą, besibaigianti beprasmybė- je ir nihilizme.

Amžinas mįslės — gyven- imo prasmės, religijos, Dievy- bės — autorius šiame veikle sprendžia su filosofiniu giu- mu, psichologiniu įžvalgumu, su istoriko tikslumu ir su tyri- nėtojo naujumu. Veikale mato- ma gili autoriaus erudicija ir platus apsiskaitymas. Čia gau- siai surinkta davinų ir ištraukų iš konvertitų, rašytojų, mokslininkų, poetų menininkų pasaulio. Atskleidžiama vidaus drama tokių pasaulio garseny- bių, kaip pvz. L. Tolstojus, ku- ris vidaus nerimo spaudžiamas kartais yra buvęs netoli savi- žudybės, kaip jis pats prisipa- žįsta: "Taip, aš tas laimingas žmogus (— buvo pačioj rašy- tojo garbės viršūnė). Aut.)

Slėpiau kiekvieną virvagali, kad nepasikarčiau ant balkio savo kambaryje". Šiame veikle mes, pavyz- džiai, randame pasipasačioji- mus raudonosios armijos kari- nos dvasios nerimo vedamas slap- ta lankėsi Lenkijos katalikų bažnyčiose, jausdamas kylantį stiprų religinį jausmą. Čia ran- dame įdomų Nobelio laureato H. Laxness prisipažinimą: "Nebuvo nė vienos savaitės, kad aš nebūčiau sunkiai ken- tėjęs, ką Verkade vadina 'ne- rimu Dievop'. Ir šis nerimas nebuvo mažesnis net tuo lai- kiui prisiimdama trečiąją, krikš- čioniškas kelias vėl viską išju- dino. Šito judėjimo visuma, taip kaip ji vystėsi ligi mūsų dienų, sudaro "Vakarų žmo- gaus nuotyki". Tiesa, šitame nuotykyje krikščioniškas kelias nėra vienintelis, tačiau kiekvie- nu atveju buvo lemiantis ir su- daro jo ašį: tik atsižvelgdami į jį mes galime matuoti mūsų nukrypimus, svetimus įnašus, mūsų kultūros pažangą.

Šiame veikle mes, pavyz- džiai, randame pasipasačioji- mus raudonosios armijos kari- nos dvasios nerimo vedamas slap- ta lankėsi Lenkijos katalikų bažnyčiose, jausdamas kylantį stiprų religinį jausmą. Čia ran- dame įdomų Nobelio laureato H. Laxness prisipažinimą: "Nebuvo nė vienos savaitės, kad aš nebūčiau sunkiai ken- tėjęs, ką Verkade vadina 'ne- rimu Dievop'. Ir šis nerimas nebuvo mažesnis net tuo lai- kiui prisiimdama trečiąją, krikš- čioniškas kelias vėl viską išju- dino. Šito judėjimo visuma, taip kaip ji vystėsi ligi mūsų dienų, sudaro "Vakarų žmo- gaus nuotyki". Tiesa, šitame nuotykyje krikščioniškas kelias nėra vienintelis, tačiau kiekvie- nu atveju buvo lemiantis ir su- daro jo ašį: tik atsižvelgdami į jį mes galime matuoti mūsų nukrypimus, svetimus įnašus, mūsų kultūros pažangą.

• Au traki Ciurlonio gale- rijoje. Australų dailės paroda, buvusi Paryžiuje ir dabar kil- nojama po Amerikos miestus, yra iš Detroito perkelta į Čiur- lionio galeriją. Kultūriniam bendradarbiavimui plėsti į šią

parodą įsijungė latviai ir uk- rainiečiai. Du kontinentai susi- tinka Ciurlonio galerijoje su skirtinga savo kūrybine išraiš- ka moderniame mene — sur- realizme, kosminėje abstrakci- joje ir bendai ekspresionizmo for- mose, pabrėždami reikšmingų formų universalumą. Šie 25 ki- tataučiai dailininkai išstato to- je parodoje 94 tapybos, akvare- lės, skulptūros, grafikos ir ke- ramikos meno kūrinius. Jų tar- pe yra stiprios australų meno pajėgos ir Chicagos Meno Insti- tuto parodose laimėję premi- jas. Šios parodos atidarymas įvyks š. m. lapkr. 4 d. 6 v. v. ir tęsis iki lapkr. 12 d. Lanky- mo laikas: kasdien nuo 7 v. v. — 10 v. v., šešt. nuo 12 v.—9 v. v. ir sekm. nuo 11 v.—9 v. v. Ruosia Č. galerijos direktija.

• Pasaulio Lietuvių Bendruo- menės C. V-bos skelbto Jauni- mo dramos konkurso visi vei- kalai pasiekė jūrą komisiją ir jie skaitomi. Viso iki nustatyto termino prisiusta 17 (ne 15, kaip buvo skelbta pirmiau) rankraščių. Jų sąrašas:

Gedgaudų Atžala — Laužai- dega, Barbarosa — Aukso ža- sis, P. Želva — Rugiapiūtė, P. Želva — Paskola, Partizanas Nr. 7 — Gyvenimas šaukia, Šešuras — Rasa, Veseliškietis — Padauža, Žvangulis — Pas seną bajorą, P. Arvydas — Ko- meta Lituanica, Vydra — Už- burta šalis, Rimvydas — Ran- donas rūkas, Naktibalda — Laureatės mokykla, A. Dovy- das — Aš ir saulės dėmės, Gendrė Neringa — Mergaitė iš Lietuvos, Žilvinas — Tikrasis palikimas, R. Pavasaris — Iš- daužytas langas, Bielinis — Knynėšiai.

Konkurso rezultatai, mano- ma, paaiškės netrukus. Ilgiau- sias veikalas turi 104 mašinėlę rašytus puslapius, gi trumpiau- sias — tik 13.

• Prof. A. Paplauskas - Ra- mūnas, dėstęs Otavos universi- tete, Kanadoje, skaitė pagrindi- nę paskaitą tarptautiniame emigracijos problemoms spręsti kongrese (centras Genevo- je). Paskaita, atspausdinta Kongreso Darbuose, sukelė at- garsių Europoje ir kitur.

Mokslo kelyje guviai kopia ir jaunoji Ramūnų karta. Duk- rėlė Ramūna Ramūnaitė šiemet baigė du fakultetus (bakalau- reato laipsniu) iš karto. Kana- dos tautinės Unesco komisijos buvo išrinkta vykti į Indiją. Ateiranti pavasarį ji važiuoja Europon studijuoti psichologi- jos mokslų. Sūnus Antanas Pr. Ramūnas treči metai studijuo- ja inžineriją Otavos ir Carleto- no universitetuose.

• Tomas Shamis, žymus lie- tuvių jaunimo (vyčių) veikė- jas, daug rašęs anglų spaudo- je apie Lietuvą, išleisęs ang- lų kalba knygutes apie Kos- ciuską, Vyta. Didįjį, turi būti aprašytas Lie. Enciklopedijo- je, bet labai trūksta pagrindi- nių žinių apie jį — mirusį prieš keletą metų. Kas žinotų jo mirimo vietą ir datą bei turėtų kitas pagrindines jo biografi- koma dr. Pr. Gaidamavičiaus veikalas apie didįjį nerimą. Knyga turi 297 pusl., kaina \$2.50 (J. Pr.)

• Arch. J. Mulokas š. m. lapkričio mėn. 12 d. Jaunimo Namuose, Chicagoje, kalbės lie- tuvių architektūros klausimais. Paskaita, kurią ruošia Lietuvių Menininkų klubas, bus paliust- ruota dabarties žymesnių pasta- tų Lietuvoje nuotraukomis.

AR DAR JAUNA AMERIKA?

Jaunoji mūsų mokslininkų karta

APIE AUKŠTĄSIAS MOKYKLAS, PROFESORĄ IR MOKSLO LAIPSNIUS

Šį kartą šnekamės su tremtyje brendusios mūsų jaunosios mokslininkų kartos žmogumi — **Vytauta Vardžiū**. Jaunasis politinių mokslų daktaras šiuo metu yra profesorius Wisconsin universitete, Milwaukee. Šalia grynai mokslinio darbo V. Vardys nevenge ir nevengia visuomeninės veiklos bei žurnalistinio plunksnos. Yra buvęs "Ateities" ir "Į Laisvę" žurnalo redaktorium. Yra buvęs "Ateitininkų moksleivių sąjungos, Ateitininkų studentų sąjungos ir Lietuvių studentų sąjungos Amerikoje pirmininku. Tebėra Ateitininkų Federacijos Tarybos narys, JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos narys. Spaudoje bendradarbiauja: Liet. Enciklopedijoje, "Aiduos", "Į laisvę", "Drauge" ir kitur.

Angliškai yra parašęs studijas: "Kongresas psichologiniam kare" ir "Atstovų rūmų specialieji komitetai". Uoliai reiškiasi ir amerikiečių visuomenėje ir mokslinėje veikloje, pvz., šiemet rugėjo mėn. St. Louis vykusioje visamerikinėje Amerikos politinių mokslų draugijos konvencijoje skaitė paskaitą tema: "Rytų Europos kilmės amerikiečiai ir JAV Kongresas". Dabar redaguoja knygą apie pokario Lietuvą, kuriai bendradarbiaus baigia rinkti iš universitetų ir bibliotekų. Taip pat rengiamas ir kitas darbas apie vokiečių marksistų evoliuciją. Dažnai yra kviečiamas politinėms radijo ir televizijos programoms. Neseniai per Wisconsin valstijos radijo sistemos transliuota paskaita "Komunizmo esmė: teorija ir praktika" buvo atrinkta kaip geriausia savaitės paskaita ir paskaitinai pertransliuota. Toliau mūsų pašnekešys krypta į konkrečius klausimus.

— Dirbate šio krašto aukštojo mokyklos profesūros personalu. Bet gerai pažįstate ir Europos universitetų organizaciją. Suklykite, koks yra šio krašto aukštojo mokyklų mokymo personalo paruošimo metodas; kokios yra duodamos salygos profesūrai besirušiant; ar amerikiečių profesūros prisiartinimo metodai yra skirtingi nuo europietiškių ir kurie jų yra pranašesni ir modernesni?

— Pirmas žingsnis į profesūrą Amerikoje, kaip ir Europoje, yra daktarato įsigijimas. JAV šitai trunka daugiau metų nei Vokietijoje, Anglijoje ir daugely kitų Europos kraštų. Po keturių kolegijos metų dar reikalingi vidutiniškai kiti keturi metai doktoratui įsigyti. Kitaip tariant, iš viso reikia mokytis mažiausiai 19–20 metų. Daugumoje atvejų tai trunka ilgiau. Europoje — pora metų trumpiau. Prie to reikia pridėti, jog JAV iš doktoranto daugiau reikalaujama: daugiau kursų ir "originalios" disertacijos. Prieš daktaratą beveik visuose universitetuose dar reikia įsigyti masterio laipsnį, kuris daugiau gaisina laiko, nei duoda naudos. Kiekvieno krašto švietimo sistema tačiau tarauja to krašto kultūrinėms ir socialinėms sąlygoms, todėl ir skirtumai nebūtinai reiskia vienos sistemos pranašumą prieš kitą. Pvz., JAV doktoratas reikalauja daugiau laiko, darbo ir paruošos, bet sakysim, Vokietijoje universitetuose jau iš docentų reikalaujamas habilitacinis darbas, kurio nėra JAV. Europoje geresnės gimnazijos, bet JAV daugely sričių, išskyrus gal filosofiją ir pora jai artimų, geresnės didžiųjų universitetų doktorantų paruošimo mokyklos (Graduate scho-

ols). Jei, pvz., Vokietijoje doktoratas daugumoje atvejų yra tik prestižinis laipsnis, JAV jisai mokslinis ir traktuojamas kaip toks. Palyginamai, Europoje pagaminama daugiau daktarų (išskyrus kraštus, kur tokiu laipsniu visai nėra, kaip, pvz., Olandija ar kur "daktaro" reikšmė visai skirtinga, kaip, pvz., Sov. Sąjungoje, nei JAV.

Gabiems studentams paramos yra: universitetų stipendijos, fondacijų stipendijos, asistento garbas; nuo 1958 — federali-

Vytautas Vardys

nės valdžios stipendijos; taip pat galima gauti paskolų. Tos paramos betgi tokiam turtingam krašte galėtų būti ir daugiau.

— Ar nėra kurioj nors mokslo šakoj dėsytųjų pertekliaus? Kurios šakos jaučia jų trūkumą? Ar toks pat pasiūlos ir paklausos santykis ir Europoje?

— Pertekliaus nėra. Ypatin- gai trūksta dėsytųjų tose srityse, kuriose privati industrija specialistus gerai atlygina, kitaip tariant, griežtuose moksloose, kaip chemijoje, fizikoje; pritaikomuosiose moksloose, kaip inžinerijoje. Šitose srityse labai dažnai dėsto žmonės be daktarų, dažnai net be magistro laipsnio. Europos paskutinių davinų nežinau, bet tenai tokios padėties neturėtų būti, nes profesūros atlyginimai tenai išlaiko konkurenciją su industrija. Ateinančių dešimtmečių bus didelis trūkumas visų sričių dėsytųjų, nes

1964 metais prasidės milžiniškas jaunimo plūdimas į universitetus (pokario metų prieauglis).

— Kokie didesni skirtumai tarp akademinio darbo JAV ir Europoje?

— Iš amerikiečio profesoriaus reikalaujama daugiau tiesioginio kontakto su studentais, daugiau dėstyimo valandų. Didžiuosiuose universitetuose reikalaujama 9–12 savaitinių dėstyimo valandų, mažesnėse kolegijose — 15 ir daugiau. Šalia to reikalingos konsultacijos su studentais valandos, įvairūs posėdžiai, egzaminų taisyimai. Žodžiu, JAV universiteto dėstytojas turi būti visų pirma "mokytojas" ir tam praleisti daug valandų. Europoje nevisai taip. Europiečių dėstyto valandų skaičius dvigubai mažesnis; kito "mokytojamumo" laiko irgi mažiau. Šalia to, iš amerikinio profesoriaus vidutiniame ar dideliame universitete reikalaujama studijų, mokslinio darbo. Todėl dėstytojas yra perkrautas darbu. Europoje un-to dėstytojas visų pirma buvo suprantamas kaip mokslininkas ("mokytojamumas" ten iki šiol dar tebeatlieka asistentai), todėl jis turi daugiau laiko kitiems dalykams.

— Ar yra besimokančiame jaunime žymus noras tapti profesoriais? Juokais ar rimtai kažkur buvo rašoma, jog anksčiau parodė, jog didžiausias ryšų studentų procentas nori būti profesoriais, o amerikiečių futbolininkais.

— Profesūros socialinis statusas, prestižas ir pajamos nėra tiek patrauklius, kiek Europoje, todėl JAV dažnai un-tinis dėstyimas nepatraukia pačių gabiausiųjų studentų; nepatraukia pakankamo skaičiaus. Kitaip tariant, JAV socialinių vertybių laipsniavimas yra skirtingas ir jaunimas tai žino. Tačiau padėtis dabar taisyosi, t. y. po sovietinio spūtinio paleidimo. Galima čia pridėti, taip pat, kad iki šiol JAV akademikai, ne darbininkai, buvo radikalių reformų reikalaujantys. Tokia padėtis egzistavo dėl tos buvusios reliatyvios aka-

deminės profesijos "degradacijos". Europoje, kaip žinome, reikalai buvo skirtingi daugiau. JAV dabar irgi jaučiamas vis didesnis akademikų pareikalavimas ir iš to sekantis didesnis jų pripažinimas.

— Girdėjau, jog Amerikos universitetai, priešingai Europos universitetams, nemėgsta turėti seno amžiaus dėstytojų. Jūų nuomone — yra tai gera ar bloga tradicija lenktynėse su Rytų pasauliu, kuris, kaip vardai rodo, nepasikliauja vien tik jaunimo galvomis?

— Nevisai taip. Visų pirma, reikia pasakyti, tačiau, kas yra JAV mokykla, kaip ir kiti krašto institucijos, dėstytojų samdo konkurenciniu pagrindu. Kriterijai žmogaus samdomumui apspręsti yra labai įdomūs. Vienas jų yra amžius, pradedant darbu. Mat, laukiama, kad samdomasis būtų energingas dėstytojas, ko amžius gali neleisti, ir kad iš samdomojo dar daug ko galima būtų sulaukti — darbo ir mokslo veikalo. Tokiu būdu amžius pasidaro svarbiu kriterijumi žmogų pirmą kartą į universitetą samdant. Tas pat galioja ir darbą keičiant. Pvz., skaičiuojama, jog 40 m. sulaukęs dėstytojas — kad būtų pakeičiamas didesnėse ir geresnėse mokyklose — jau turi būti pasiekęs pilno (ordinarinio) profesoriaus laipsnio, parašęs pora knygų ir straipsnių. Jeigu jisai to neturi — keičiant darbą gali turėti nemažų sunkumų.

Valstybiniuose universitetuose tačiau — jeigu dėstytojas laikomas kvalifikuotu pasidaryti ekstraordinarinį (associate prof.), jisai gali dėstyti paprastai iki 70 metų, o to sulaukęs vėl gali dėstyti mažesni valandų skaičiais. Žodžiu, vyresniam yra sunkiau pradėti darbą ar jį keisti, bet įsitvirtinus — bent valstybinėse mokyklose — jo pajėgumas naudojamas pilnutiškai.

— I kurias, Jūų nuomone, mokslo šakas turėtų labiau orientuotis jaunieji mūsų mokslininkai, turint prieš akis ateities talką savajai tautai?

— Geriausia talka ateičiai — tai darbas dabar. Manau, kad visos šakos yra geros, tik tegu jauni žmonės kopija į viršūnes. Jeigu lietuviška visuomenė nori iš "akademikų" naudoti, tegu duoda akademikams, ypačiai socialinių mokslų žmoneis, istorikams, politinių mokslų studentams ir pan., Lietuvos reikalui naudingo akademinio darbo. Mūsų institucijos bei organizacijos iki šiol tokių dalykų nėra planavę. Tad akademikai čia turi vadovautis patys savo nuovoka, kartais net nekreipdami dėmesio į priekaištus, nes dažniausiai tie, kurie daro priekaištus, nenori duoti paramos. Įvairiems mūsų fondams ir organizacijoms tai yra uždavinys. Kol kas, didžiulėje daugumoje atvejų, nebuvo galima priekaištauti jauniesiems akademikams, kad šalinasi nuo lietuviškam reikalui naudingo akademinio darbo. Atvirkščiai, institucijos ir organizacijos ne visada kvietė ar angažavo naudotis jų turimais forumais. Šia skatinimo prasme, ir jaunuosius akademikus iki šiol buvo kreipta daug mažesnio dėmesio, nei į rašytojus, poetus, muzikus ar kitus Parnaso žmoneis.

• Kun. dr. Feliksas Gureckas šiuo metu studijuoja Oxford universitete, Anglijoje. Universiteto vadovybė jam padėdė parašyti knygą "Šv. Eucharistija pirmaisiais krikščionybės amžiais". Prie šio brandaus veikalo, kietai ir intensyviai dirbdamas, jis mano pradedti visus metus. Pragyvenimo salygos Anglijoje studentui sunkokos, nes viskas brangu. Ateinantį rudenį kun. dr. Gureckas grįš atgal į Chicago, profesoriauti De Paul universitete. Jo dabartinis adresas: Greyfriars, Oxford, Eengland.

J. K. Rakus

Studentės portretas (aliejus)

KRONIKA

• **Aktorė Gražina Digrytė**, Vienos lietuvių, buvo pakviesta atlikti rečitatyvinę programą dalį literatūros vakarų, kurį surengė Vienos Oesterreichische Volkspartei Rerum Novarum enciklikos septynių dešimt metų sukakties proga. Gražina Digrytė, prieš kelius metus baigusi garsiąją Muzikos ir Dramos Akademiją Vienoje, susilaukė šiame vakare didelio pasisekimo. Ji čia rečitavo austrų ir vokiečių krikščionių poetų kūrinis.

• **Poeta Kleopas Jurgelionis**, nuolat gyvenęs Riverside, Calif., buvo pasikvietęs į savo rezidenciją Dailių Menų Klubo narius. Jis paskaitė savo išverstus Omaro Kajamo rubajatus, kurių susidarė per šimtą. Susirinkusieji klubo nariai rašytoją išklausė juos su dideliu estetiniu pasigėrėjimu. Skaitydamas rubajatus, poetas dėvėjo persišką kepturę. Sudaryti

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
756 West 35th Street
TEL: Yards 7-1829
Pritaiko Akinus
Kreivas Akis
Ištaiso
Ortas ir Akinų Dirbtuvė
756 West 35th Street
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Treč. uždaryta. Perkt. ir sešt. 10–2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatų-Protezai, Med. ban-
dazai, Spec. pagalba kojoms
(Arch Supports) ir kt.
Val. 9-4 ir 6-8. Seštadienis 9-1.
ORTHOPEDJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St. Chicago 29, Ill.
Tel. Prospect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.
Pirma ligonius pagal susitarimą.
Dėl valandos skambinti telefonu
HEmlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p.
Kasdien, išskyrus trečiadienį, ir seštadienį.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR
GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINUS
2535 West 63rd St.
Val. kasdien 10–12 val. ir 7–9 v.
vak. Seštadienis 10–1 val. Trečiadien.
uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonas PB 3-3229
Rez. telef. Walbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINUS
2535 West 63rd St.
Val. kasdien 10–12 val. ir 7–9 v.
vak. Seštadienis 10–1 val. Trečiadien.
uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonas PB 3-3229
Rez. telef. Walbrook 5-5076

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampas 47-001 ir Damen Ave.
Val. kasdien nuo 6–8 val. vak.
Sešt. 2–4 val.
Trečiadien. ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telef. LAfayette 3-6048
Rez. Walbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. PProspect 6-1795
2300 W. 51st St. Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg
arba
434 Algonquin Ave. Elgin, Illinois
Tel. OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9
Antr. 1-6 treč. sešt. pagal sutartį.
sekm. uždaryta.

DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
(Bendra praktika ir alergija)
Valandos: pirm., antr., ketv., 2-9
val.; penkt. 10 v. r. iki 9 v. v.;
seštadien. 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius
prima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA-BYLAITIS
Nervų-smegenų chirurgija, ligos
2737 WEST 71st STREET
Valandos tik susitarus
Tel. GRevehill 6-3409

DR. D. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. vidaus ligos
Tel. ofiso REpublic 7-4900
namų — GRevehill 6-8161
Peraikė iš namų ofiso
FRANCISCO MEDICAL CENTER
2858 West 63rd Street
Pirma tik pagal susitarimą

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670.
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0001.

persiškai Omaro Kajamo laikų nuotakai, vertėjo kieme buvo uždegti fakalai. Svečiai buvo pavaišinti ir pagirdyti tauriaisaisis gėrimais, kuriuos Omaras taip mėgo.

• **Alfonso Griciaus** naujas poezijos rinkinys "Pažadinti Sfinksai", kurį atspaudė "Lietuvių Dienų" leidykla, kun. J. Kucingiui finansuojant, jau atiduotas į ryšyklą. Netrukus bus jį galima užsisakyti minėtoje leidykloje: 4364 Sunset Blv., Hollywood 29, Calif. Kaina — pusantro dol.

• **Dailių Menų Klubo** susirinkimas buvo susirinkęs ponų Lukšių rezidencijoje, Santa Monica, Calif. Paskaitą skaitė Lomonosovo univ. prof. K. Alminas

Ofiso HE 4-1414, Rezid. RE 7-6867
DR. B. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak.
Seštadienis 1-4 p. p.
Trečiadienis uždarytas

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2737 West 71st Street
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak.
Seštadien. nuo 12-30 iki 2-30 val. p. p.
Trečiadien. ir kitu laiku tik susitarus.
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017
Ligonius priima pagal susitarimą

Ofiso tel. HE 4-7007.
Namų-rez. tel. PProspect 8-0081
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
(JOFIA)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63 Street
Val. Pirmad. ir ketv. nuo 2-30 iki 4-30; antr. ir penkt. nuo 5 iki 8; sešt. nuo 1 iki 4 val. Kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir sešt. uždaryta

Telefonas: GRevehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINUS
2422 West Marquette Rd.
Valandos 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Treč. ir seštadien. tik 10-12.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. Pirmad., antrad., ketvird., ir penktad. nuo 1-4 p. p.; 6-30-8-30 val. vak. Seštadien. 1-4 val., trečiadien. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIULIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus trečiadienį
Seštadienis 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepiu, šaukite KEdzie 2-2668
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
Val. Kasdien popiet nuo 12-3 val. vak., pirm., antr., ketv., ir 6-8 val. Trečiadienis tik susitarus

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KEDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv., ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiadien. nuo 11 val. ryto — 1 val. p. Seštadien. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofice tel. RE 7-1168
Res. tel. Walbrook 5-3765

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(OFISO IR REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

Tel. ofiso PR 8-7773, rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2358 West 63rd Street
Val. pirmad. ir ketvirdien. 1-4 p. p. antradien. ir penktadien. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Seštadien. 9 v. r. — 2 p. p. Trečiadienis uždarytas

Pirkite JAV Apsaugos Bonus!

tema "Lietuvos istorijos šaltiniai". Dokumentų nuotraukas pademonstravo per epidiaskopą, sukeldamas didelį klausytojų susidomėjimą. Po paskaitos susirinkusieji buvo skaniai ponios Lukšienės pavaišinti. Sekančiai klubo kadencijai vadovaus Alė Rūta.

• **Antanas Skirius**, "Lietuvių Dienų" leidėjas, pusės amžiaus sukakties proga buvo pagerbtas minėto žurnalo redakcijos narių ir jų žmonių, kuriuos surengė jam pukių pietus Los Angeles Lietuvių Bendruomenės namuose. Ta proga solenizantui buvo įteikta fiktyvi atsiminimų knyga, kurią jis turės prirašyti iki sekantios sukakties.

DR. JONAS V. MILERIS
NERVŲ IR SMIEGENŲ LIGOS
5430 So. Kedzie Avenue
PAGAL SUSITARIMĄ
Tel. HE 4-1562
Skambinti 2 iki 9 val. popiet kasdien. Išskyrus trečiadienį

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA-CHIRURGE
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 5-6700
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val. kasdien 6-9 v. v. sešt. 1-4 v. p. p. trečiadienį — uždaryta

Tel. ofiso VI 2-1484, Rez. RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
3259 South Halsted Street
Val. kasdien: 2-7 p. p.; Seštadien. 2-4 val. Treč. uždaryta.

Ofiso telefonas — BISHop 7-2525
DR. AL. RACKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir sekmadienį tik susitarus.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINĖS LIGOS
Priešais Sv. Kryžiaus ligoninę.
VAL. Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. v. Seštadien. nuo 2-4. Trečiadienis ir kitu laiku susitarus telefonu
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinus
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7381
Val. 10 ryto iki 8 vak., trečiadien. uždaryta. Seštadien. 10 v. r. iki 2 p. p.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRevehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. p. ir 6-8 p. m.
Penkt. tik 1-3 p. m.
Trečiadien. ir seštadien. pagal sutartį.

Ofiso telef. CLIFFside 4-2898
Rezid. tel. WALbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 S. Ashland Ave.
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2-4 ir 6-8 val. vak. Trečiadienis ir sekmadienis uždaryti, pirmąsias pagal susitarimą. Seštadienis nuo 2 val. iki 5 val. vak.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val. Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Sešt. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6192
DR. V. P. TUMASONIS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Pirma ligonis pagal susitarimą
Dėl valandos skambinti tel.: HE 4-2123 nuo 1 iki 8 val. popiet, kasdien, išskyrus trečiadienį, ir seštadienį.

Telefonas — GRevehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA ir MOTERŲ LIGOS
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Seštadienis nuo 1-4 val. popiet. Trečiadienis uždarytas.

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8. Seštadien. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3156
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadien. ir seštadien. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
Rez. 6600 So. Artesian Ave.
Val. 11 v. ryto iki 2 v. p. p. 6-7 v.

KERTINĖ PARASTĖ

KRISTUS KARALIUS LIETUVIŠKOJE ŠAMONEJE

Lietuviškoje karaliaus šamoneje nebėgirdime nei rūstaus Didžiosios prancūzų revoliucijos grūmo, nei buvusių bolševikinės neapykantos. Lietuviui žodis karalius visada turėjo daugiau simboliškos prasmės, kaip autoriteto, kilumo, tiesos, dažnai net gerumo įvaldys. Šitai ryškiai iškaitome mūsų liaudies pa akose, šituo atskamba ir mūsų liaudies dainos. Net rašytinės - individualios lietuvių literatūros pradžioje išpuštos psiaudoklasikos amžiuje Vilniū atvykstantį karalių lietuvis rašytojas pasitinka ne tik iškilmingų egzametų tiradomis, bet ir su šiltais, idilišką lietuvių dvasią reiškiančiais posmais, kuriuose jaučiamas tiesiog šeimyniškas valdovo ir pavaldinio santykis:

Džiaugias žiedeliai,
Kad jump atėjo karaliai:
Saulės išvydo,
Meto nelaukę, pražydo.
Jonas Hadzinskis, 1648.

Karaliaus vardą perkelti Dievybės sąvokon, tas pats, sakykime lietuviškas santykis, pa ilieka, neužgožtas jokių svetimųjų įtakų. Dieviškojo Karaliaus bruožai lietuvių šamoneje maža turti rūstaus Senojo Testamento Jehovos žymių. Sunku būtų berasti ir antikinės Graikijos dioniziško dievybės bruožų. Net ir vėlyvųjų Vėspatijos laikais, kaip architektų ir techniko, amžiais susiformavusioje žemdirbio lietuvių šamoneje neužtikinamas.

Kokių tad žodžių būtų galima išreikšti labiausiai lietuviškos šamonės įsirežusį visatos Valdovą — Kristaus Karaliaus bruožą. Šitai mąstant, kažkaip savaime mintys grįžta į kūdikystės laikus, kada pirmą kartą vaikišku protu buvo sugriebta Dievo sąvoka. Dar ir šiandien ir nuolat viur man ausyse atskamba kažkada šiltą pavasario dieną, saulės atokaitoje ir žydinčių alyvų kvaps-

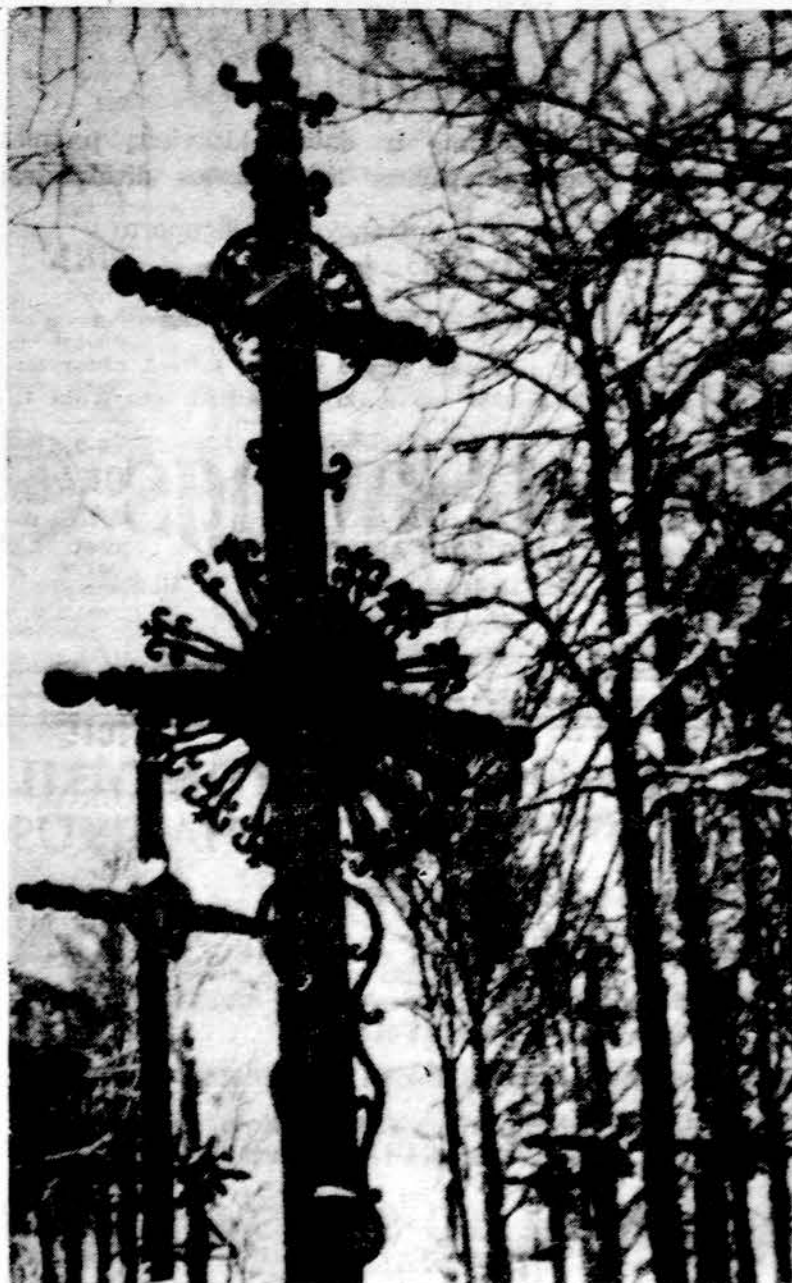
ny ištarti senelės žodžiai: Dievalis geras. Ir man vis dabar atrodo, kad tas geras, ir yra patį tiksliausias žodis lietuviškam Kristaus Karaliaus apibūdinimui. O kur yra gerumas, ten yra ir meilė. Gi visas Naujasis Testamentas yra Dieviškos Meilės žodis pa auliui. Tad ir gerojo Dievo vardas, lietuvių šamoneje duotas visatos Valdovui, yra be galo artimas Naujojo Testamento meilės Evangelijai.

Patį Kristaus Karaliaus šventę savo išorinėje formoje yra gana nešena. Todėl ir kūrybinėje krikščionio - kataliko dvasioje ji dar nėra palikusi tokių regimų pėdsakų, kaip, sakysim, Kalėdų ar Vėlykų šventės. Ji dar nėra prasiveržusi į vyraujančias religinio meno, poezijos ar religinės literatūros temas. Ir jeigu kiekviena šimtmetė religinio meno ar religinės literatūros tema, savo esmėje būdama visuotinė, amžių būvyje suformavo ir tautinius - regionalinius bruožus - turinčių niuansų, yra be galo įdomu dabar sekti, koki ir kaip yra ryškinami Kristaus Karaliaus bruožai šių laikų dailėje, literatūroje ir tokioje daugelyje krikščioniškų tautų bei raių puokštėje.

Tikinčiojo lietuvių šamoneje Kristus, nors ir jaučiant ir pripažįstant Jo visagalybę, karaliaus kreslan kažkaip nebūdavo akivaizdžiai sodinamas. Ir lietuvių kūrėjo - menininko Kristus buvo daugiau vaizduojamas tik susimąsčiusio ir netaikingo rūpintojėlio ar net pasakų elgetos pavidaluos.

Šia proga norėtusi pageidauti, kad ir dabarties mūsų meno ir dailiojo žodžio kūrėjai įsijungtų į religinių temų lietuviškosios interpretacijos ieškojimą. Tegu lietuviškoji šamonė ir čia išsiskleidžia gražiausiais kūrybos žiedais.

K. Br.

Lietuviškieji kryžiai

KVARTETAS

NELĖ MAZALAITĖ, Brooklyn, N. Y.

Nėlė Mazalaitė

Akordas užužo biauriu kvartetui, mes negalime vieni sprogtančių garsu ir grojantieji išsigandę ir sumišę stovėjo ir žūrėjo į savo instrumentus:

— smuikininko slytkas buvo perlautas ir kudaravo, kaip žilų plaukų sruoga, o violončelės vienos stygos bebuvu tik trečdalis, pajudęs ir karštas.

— Aš nežinau, — sušnibždėjo smuikininkas, — kaip atsiirado tokia klaidi muzika, vis tiek, kad instrumentai ir netvarkoj laikinai. Laikiniai, — pasakė jis vėl ir rūpestingai pradėjo žiūrėti, ką padarius. Pirmiausia jis atėjo talkon violončelistui, nes tasai yra toks jaunas, beveik vaikas, ir niekuomet nebuvo matęs taip sužalotos stygos, ir dabar taip kentėjo, lyg jo paties gyslos būtų išstamptos.

Bet smuikininkas mokėjo atlaikyti vargšę stygą labai švelniai ir įdėti naują, ir paskui jis skubiai ėmė tvaryti savo stygą, tarsi sulaužytą stinėlės koją. Ir dirbdamas jis kalbėjo su violončelistu ir su abiem instrumentais, kaip su kūdikiais, raminaimai ir linksmai. Ir tik tai nūnai jis pastebėjo, kad juos supo iš visų pusių, ir jis žinojo, kad čia susirinko klausytis muzikos, ir jo širdis nudžiugo begaliniai, nes niekuomet jis nebuvo regėjęs tiek klausytojų. Ir tuojau pat, apsišvalgęs, įsitikino, jog estradoje jie tėra vienu du, ir nusi-gando, kad laukiantieji netaptų nekantrūs. Jis suspaudė rankas ties krūtine ir, truputį nusilenkdamas ir visas puses, maloniai prabilo:

— O, prašau labai, palaukite! Labai trumpai! Mūsų instrumentai jau parengti, antras smuikas tuoj pasirodys, ir —

— Kur yra tas, kuris groja viola? — pasigirdo balsas, toks šaltas, kad smuikininką perėmė šalna, kaip augalą. Jis norėjo pasisukti į balsą, tačiau tuojau išgirdo jį vėl, priešais pat savo širdį, ir ji virpėjo, kaip smuikas, ir girdėjo balsą ties savo galva, aukščiau jos, balsas kilo ir stiprėjo iki griaudimo:

— Kodėl atėjote čia nelaukdami kvietimo?

Ir smuikininką suėmė toks siaubas, kad jis užsimerkė ir susitraukė, jo bebuvu likę trečdalis, kaip violončelės stygos — tačiau jis išsitiesė: šitą kartą buvo jo eilė, jis nustūmė savo amžių ir kaip jaunas, drąsus vyras pažvelgė ir norėjo atsakyti tvirtu tylėjimu, ir pamatė, kad stovi prieš Angėlą.

— O, — sumurmėjo smuikininkas ir atsiduso taip laiminingai, jog pasirodė jam pačiam, kad jis pradėjo giedoti. — Aš bijojau, kad mes vistiek pakliuvome mūsų priešams, bet mes tik numirėme.

Tie, kurie klausosi šio pasakojimo, be abejo, anksčiau girdėjo ar skaitė, jog atsitinka taip, kad žmogus pradeda koki savo darbą ar mintį paprastą žemės akimirka ir baigia ją —

— Danguje! Sakyk, Angele, kad mes danguje? — dar klausė smuikininkas, nors juto, kad negalėjo būti kitos tokios vietos, kur teiktųsi pasirodyti tokia gražiausia ir palaiminta minia, kaip ta, kuri lanku siautė juos, du muzikantus. Du? — Ir išsigandęs jis sušuko:

— Kur mūsų draugai? Juk žinot, kad mes esame keturi, mūsų koncertai paruošiami

melodijos. — Aš negalėjau kitaip, aš turėjau būti su Laisvaisiais, kad ir varge ir pavojuose.

— Ar tu išdrįsai paliesti smuiką, ar grojai vargonais jų maldai, ar jų balsai nebuvo užsiopinti? Ką tu jiems padarei naudos? Ar nebuvai našta, ar nelėtino jie žingsnių, kad tu nepavargtum, ar neskyrė jie tau kąsio patys pasilikdami alkani, ką davei jiems?

— Nieko, — sudejavo smuikininkas, — nieko. Aš kartais nuskusdavau bulves, tik tiek. — bet, Angele, ar tikrai aš kaltas, kad norėjau būti laisvas?

— Neteisybė, neteisybė, — sušuko violončelistas. Iš tikrųjų, jis tebuvo lieknas nedidelis berniokas, ir šičia, kur sklaiutai buvo neužmatomi, jis visai pranyko, tačiau jis visu savim užstojo seną savo draugą, ir karštai, taip karštai šaukė, — kaip galėjo Angelas neištirti ledų balse, — kalvojo smuikininkas, ir didžiavosi mažojo bičiulio artumu.

— Kodėl tu kaltini teisųjį, Angele? — kalbėjo berniokas. — Nelygink mūsų metų — mes vienaamžiai. Kada kūdikis pradeda kalbėti, jis jau yra nužiūrėtas ir pasvertas piktam: tai jie, tai savo krašto vaikai pribais nuzudyti laisvę, — taip taria atėjūnai. Ir tie, kurie pasilieka savo tėvų ištikimieji — tie yra baudžiami, lyg būtų išmėginti kariai. Nes aš neturė-

bėga, kaip į Arką, išsigelbėti žmonių atstovai? Ir senelė, ir kunigas, ir ūkininkas, ir skerdžius, ir mergelė, ir palieglis, ir tas, kuris statė tiltus, ir tas, kuris kasė griovius — visokie. Ką darė mano draugas, kurio rankos verkė iš ilgesio, kad jo smuikas guli, kaip letargo ištiktas? Jis buvo kaip žinojimo aruodas, kuris maitino mus, jis buvo, kaip protėvių herbas, kuris įpareigoja, jis buvo kaip paminklas pagarbos brandžiam amžini. Jis — jis buvo tiek daug!

— Ir jūs žinojote, kad jūsų neuzteks ilgam laikui, tačiau nesiliovėte, — kalbėjo Angelas, ir berniokas raudavo, — o, kad nors nebūt toks ramus, tas, kuris kaltina ir klausinėja, kad jis norėtų suprasti. Tačiau Angelo balsas buvo šaltas, buvo nykiai ramus. — Jūs numanėte, jūs vėl jau girdėjote, kad jis kaltina ir smerkia, net tie, kurie mylėjo jus — ir nenustojote žudę savo ir ne savo gyvenimų.

— Neteisybė, — sušuko senasis smuikininkas, visa jėga jis sušuko: — Neteisybė! Paklausk, kokia liūdna tapo žmonių širdis, kai Miškas pasiliko tuščias. Kodėl priešas taip niekina ir neapkenčia tų, kurie buvo Laisvi? Niekas nekrepia dėmesio į sunaikintus ir nugalėtus, juos palieka kapams ir užmiršta — bet kodėl šitas priešas kovoja su numirėliais? Ar jis netiki, kad jie mirė? Jie žino, kad žmonės neužmirš Laisvųjų iki pačios savo mirties. Priešai žino, kad anų žygis skelbė ir liudijo Dievo pažadą: — Tikiu prisikėlimą. — Tikiu į laisvę savo žemei, — sušuko senasis smuikininkas, ir pakartojo berniokas, ir žiūrėjo į Angėlą, kuris buvo ramus, gądinančiai ramus. Ir beviltingai pridėjo senis: — O mes tikėjome, kad su mumis yra angelai!

— Aš atsimenu, — skubiai pasakė berniokas, — aš žinau! Tau reikėjo žinoti, ką padarė mano draugas su giesme iš dangaus — juk tu rūstavai dėl to, Angele? Bet prieš tai, kaip atėjo svetimieji, jis buvo pasėjęs labai daug. Tu gali man netikėti, aš nebuvau žemėje tada, bet kai ateis mūsų antrasis smuikas — jis papasakos, kaip jie pažino muziką iš mano draugo darbu ir žodžių — daug buvo jų, jaunų ir ištroškusių, ir visi pagirdė savo troškulį. Ir jis gavo daugiausia, mūsų antrasis smuikas, rodos, jie pusiau pasidalino, ką vyresnis buvo atsinešęs iš čia, iš Tėvo Namų.

— Ne, jis pats gavo Čia savo didelę dalį, — senasis smuikininkas dabar vėl kalbėjo taip, kad buvo panašu į giesmę, taip linksminosi jo širdis dėl brandaus mokinio. — Jūs galite pažinti iš to, kas jam yra muzika, kad jis jos nepametė jokioje kovoje, ji visur ėjo kartu, kaip jo paties siela. Ar sakiau jums, kad jis buvo tas, kuris niekuomet neišsiginė vilties? Kad dalino ją visiems ir ji niekuomet neišseko; jis niekados neabejojo, kad su mumis yra angelai. — Jis nutilo ir netikėdamas pats, nusigandęs, visai šnibždomis pridėjo: — Jeigu nebūčiau dabar danguje, aš bijau, kad pradėčiau abejoti.

(Pabaiga kitą kartą)

Piešinys Onos Baužienės

— kuo ilgiau išbūti laisvas.

— Tu pamynai savo pareigas, tu išsinešai iš Tėvo Namų giesmę ir ją turėjai paskleisti tarp daugelio, kad po tavęs paliktų ir augintų muziką iš kartos į kartą — kur tavo darbo piūtis, kur tavo įpėdiniai?

— Bet svetimieji išniekino muziką. Jie nužudė ir ją, — sušuko senasis smuikininkas nusiminęs, o, Angele, kaip tu gali ir klausyti, juk žinai! O gal nežinai? Iš tikrųjų, kaip iki dangaus prieitų mūsų dainos — jos yra pririštos, kaip galvijai, prie pirklio ratų, prie atėjūnų

jau stogo — jis buvo nužudytas tą naktį, kai mano tėvus išvežė. O, Angele, kaip jūs leidiate, kad juos liestų kruvinos rankos, ar jūs nežinote, kad taip yra? Ir, kad mane paėmė — jie vadina vaikų namais, — ten jie pakeičia mažųjų širdis ir galvas, — ar jūs nežinote? Bet aš žinojau, kur yra Laisvieji — aš iškeliauvau ir radau — aš tikėjau, kad su manim buvo angelas. Neteisybė, kad mano draugas senas, kad jis buvo nereikalingas — ar jūs žinote, kad pas Laisvuosius at-

LAPKRIČIO MĖN. 4-tą DIENĄ, 8-tą VALANDĄ VAKARO JAUNIMO CENTRE ĮVYKSTA

Pianisto Andriaus Kuprevičiaus Rečitalis

Nuosirdžiai kviečiame visus kuoskaitlingiausius dalyvauti.

Rengia — SANTAROS-ŠVIESOS FEDERACIJA

BILETAI GAUNAMI —
Margitose, 2511 W. 69th St.
J. Karvelio Krautuvėje, 3322 S.
Halsted Street.
Stangenbergo Kraut., 1447 S. 50
Ave., Cicero arba tel. HE 4-2606
Biletų kainos: \$4.00, \$3.00, \$2.00

Chemijos kelias į gyvosios ląstelės sintezę

ADOLFAS DAMUSIS, Detroit, Mich. *)

Chemikai ir biologai skelbia, kad dvidešimties metų bėgyje pavyks pagaminti paprasčiausius gyvuosius organizmus cheminėje laboratorijoje. Pasielkimų apsvaiginti, tyrinėtojai turi duomenų tam tvirtinimui paremti. Paralelė tarp laimėjimų polimerinėje chemijoje ir tarp cheminės struktūros tyrimų gyvojoje ląstelėje geriausiai vaizduoja tas galimybes.

Polimerizacija, mažųjų molekulių monomerų jungimas į didžiulius polimerus, kurių molekulinis svoris siekia net kelių šimtų milijonų, gyvena savo žydėjimo laikotarpį. Plastikai, dirbtinis plaušas, filmos, gumos, elastiniai liejiniai yra tie sintetiniai pramoniniai polimerai; celiozozė, krakmolai, baltymai, natūrali guma ir dermos yra labai tobulai suformuoti gamtiniai polimerai.

Šių laikų cheminės polimerizacijos laimėjimai reiškiasi kaip a) organizuotas monomerų rikiavimas, b) geometrinio izomerizmo pritaikymas polimerizacijoje, c) optiniai aktyviųjų polimerų gamyba, d) spyruoklinės struktūros polimerų sintezė.

Organizuotoje polimerizacijoje monomerai rikiuojami į didžiulius polimerus ne pripuolamai, bet pagal tam tikrą tvarką. Izotaktiniai polimerai yra gaunami tada, kai monomero viena atšaka yra nukreipiama polimerizuojant į tą pačią pusę. Syndiotaktiniuose polimeruose toji monomero atšaka reguliariai keičia savo padėtį iš vienos pusės į kitą. Ataktiniai polimerai yra pripuolamos amorfinės struktūros. Izotaktiniai bei syndiotaktiniai polimerai turi linkimą orientuotis, sutapti į grupes, ir taip sudarę kristalizacijos centrus yra didesnio atsparumo ir aukštesnės lydymosi temperatūros.

Panaudojant cis ir trans geometrinis izomerus polimerizacijoje yra gauti cis ir trans polimerai, tai yra specifiniai organizuotos didžiosios molekulės. Šį principą panaudojus, buvo pagaminta sintetinė guma pilnai atitinkanti savybes natūraliosios gumos kaučiuko, kuri yra cis polimeras.

Kairiniai ir dešiniai optiniai aktyvūs monomerai yra panaudoti polimerizacijoje, pagaminant optiniai aktyvius polimerus. Jų praktiškas naudingumas dar nežinomas, bet pats tyrimo grožis glūdi didesnio organizuotumo siekime, ypač turint mintyje tai, kad patys svarbieji gamtiniai polimerai tuo optiniu organizuotumu pasižymi — krakmolai ir celiozozė yra sudaryti iš dešiniųjų alfa ir beta gliukozidų, baltymai iš kairinių amino rūgščių.

Spiralinių polimerų sintezis yra naujausias laboratorinės

polimerizacijos laimėjimas. Tai yra dar didesnis organizuotumo laipsnis molekulių statyboje, ir tarytum pirmasis žingsnis į gyvosios ląstelės sudedamųjų medžiagų struktūrą.

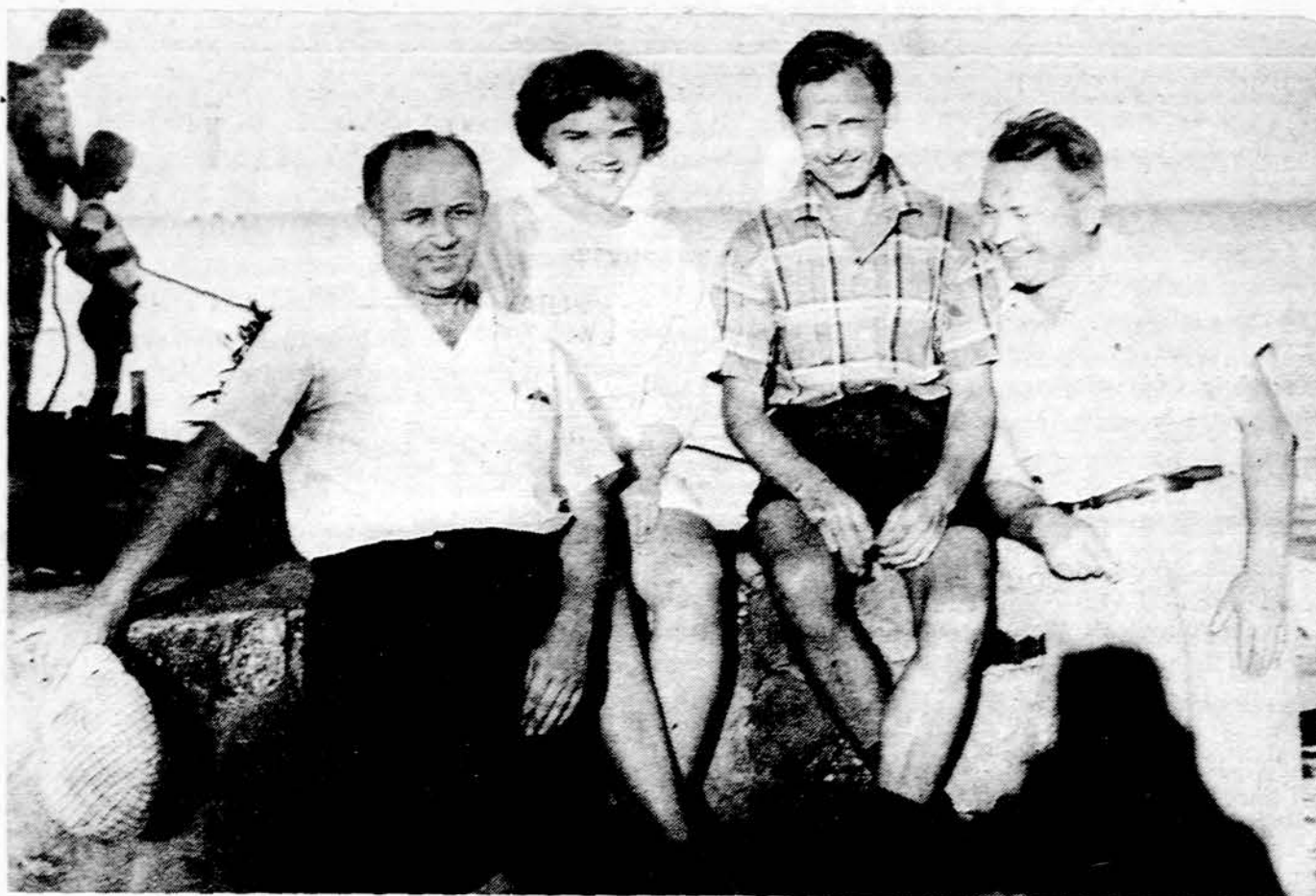
Pažanga polimerizacijoje yra veržlus gamtos pamėgdžiojimas, ypatingai tokių medžiagų kaip krakmolai, celiozozė, baltymai, kurie yra tiksliai organizuoti gamtiniai asimetriškai polimerai.

Specialaus dėmesio šiuo metu susilaukia deoksiribonukleininės rūgštys bei ribonukleininės rūgštys. Tai yra vienos iš pagrindinių gyvojo organizmo sudedamųjų. Savo reikšme tai yra lyg raktas į gyvosios ląstelės medžiagų sintezę. Labiau ištyrus deoksiribonukleininės rūgštys yra vaizduojamos kaip spiraliniai polimerai. Jų struktūra yra panaši į dvigubą vijoklio laiptus, kurių turėklus sudaro ilgos fosforo rūgšties bei sacharidų grandinės, laiptelius gi keturių šoninių bazinių atšakos, kurios jungiasi poromis tarp dviejų grandinių. Bazių grupavimas bei jungimosi eilė ilgoje molekulėje sudaro didelę deoksiribonukleininės rūgšties įvairybę, tūkstančius skirtingų rūšių.

Tos rūgštys yra kaip replika, ant kurios sintezuojasi kiti gyvosios ląstelės polimerai, kaip baltymai, enzimai ir t. t. Maždaug 25 skirtingos kairinės amino rūgštys dalyvauja baltyminių molekulių kūrimo. Taigi baltyminių molekulių įvairybė susidaryti yra milijoninės galimybės, daug didesnės kaip deoksiribonukleininės rūgšties. Deoksiribonukleininės rūgštys gali būti lyginamos patobulintam linotipui, kuris iš vieno paprastesnio įrašo gali duoti daugybę įvairių atspaudų dėka kitų faktorių įtakos. Tokiu būdu gyvasis organizmas yra milžiniško skaičiaus specifinių polimerinių molekulių gamykla.

Dėl tų neįsėmiamo įvairumo galimybių yra galima tikėtis, kad kiekviena fiziologinė funkcija arba jos išraiškos skirtingumas gali būti surišti su specifine chemine molekulinės struktūra.

Pažanga gyvosios ląstelės

Atsisveikinimas su Chesapeake jūra ir su vasara. Poetiškoji Baltimorė — iš kairės į dešinę — A. Radžius, G. Burackaitė, Alf. Nyka — Niliūnas ir K. Bradūnas. Cezario Surodoko nuotr.

DĖL TIKRINIŲ SVETIMYBIŲ RAŠYMO

ST. BARZDUKAS, Cleveland, Ohio

Be reikalo barami kalbininkai

D. Šatas, rašęs "viename mūsų kultūros žurnale" rašant De-kartas (iš tarimo) ir Leibnizas bei Berkeley (iš originalo) ir Lietuvoje leidžiamame žurnale "Moksle ir Technikoje" rašant amerikiečio inžinieriaus pavardę D. Kreige, dar kitur rašant "Chiuz eirkraft", daro dvi išvadas: pirma, "lietuvių spaudoje svetimų pavardžių ir pavadinimų rašymas yra chaotiškosje padėtyje, paliktas rašančiojo valiai", ir antra, "šio klausimo išsprendimas yra pribrėndęs", todėl mūsų kalbininkai turėtų "padaryti realų įnašą į lietuvių kalbos tikslumą bent išvijoje leidžiamoje spaudoje" (Draugo 1961. 9. 30 Nr. 230).

Visų pirma dėl tikrinių svetimųjų rašymo pačioje Lietuvoje. Ten įvesta garsinė rašyba, todėl ir atsiranda "Chiuz eirkraft" vietoj natūraliai galingo "Hughes Aircraft". Bet Lietuvoje negalima lietuvių kalbininko įtaka, nes čia visi "įsakai" ateina iš Maskvos. Todėl patys lietuviai čia taip pat ne-

sintezėje yra sektina su gyvu dėmesiu. Ateinantys dešimtmečiai patiks nuostabių atidengimų gyvosios ląstelės kūrimo linkme.

gali tvarkytis taip, kaip reikalauja jų rašto tradicijos ir lietuvių kalbos dvasia. Šitai turėtų žinoti ir D. Šatas.

Kita padėtis laisvajame pasaulyje. Bet čia yra ta bėda, kad kiekvienas norime gyventi savo galva. Todėl taip pat ir tikrinių svetimuosius vardus rašome, kaip kas išmanome. Bet dėl "chaotiškos padėties" nėra kalti kalbininkai, tik patys rašantieji. Ir štai dėl ko.

Tikrinių svetimųjų rašymo dėsniai

Kalbininkai tikrinių svetimųjų rašymo dėsnius yra nustatę ir rašantiesiems pasiūlę. Pažiūrėkime.

Vieni svetimieji vardai mūsų kalboj jau iš seno įsigalėję bei prigiję, pvz.: Berlynas, Paryžius, Prancūzija ir pn. Rašyti juos iš originalo Berlin, Paris, France būtų grynas nesupratimas, nes tarimas eity vienu keliu, o rašymas kitu. Taip pat šie vardai visur mūsų žmonių tariami su lietuviška galūne: Krymas, Pskovas, Min kas, Hamburgas, Miunchenas. Ir šitai natūralu. Todėl ne kalbininkai kalti, jei mūsų laikraščiuose, sakysim, rašoma Muenchen, ne Muenchenas (Dirvos 1961. 10. 2 Nr. 113).

"Nesuliaudėjusiems" svetimiesiems tikriniais vardams rašyti siūlomos dvi linkmės. Kas nori, juos gali rašyti iš ta-

rimo, pvz.: Egiptas, Cezaris, Tolstojus, Šekspyras, Moljeras, Gėtė, Toričelis ir t. t. Tai būtų kelias, kuriuo dabar einama Lietuvoje. Bet kas nenori svetimųjų vardų rašymo pakeisti, kas nori šiuos vardus pagerbti, tas gali juos rašyti originaline jų rašyba. Šiuo atveju vardui pridėdama tik lietuviška galūnę (jei vardas baigiasi ne tariamu, bet rašomu balsu arba priebalsiu, tai galūnę atskiriama apost-

LIETUVIŲ MOTERŲ RŪBŲ KRAUTUVĖ

Marquette Fashions

ZOFIJA ir STASYS JURKŪNAI

2438 W. 63rd Street

Tel. HE 4-4321

TELEVIZIJAS

paprastais ir spalvotais nebrangiais taisais. Už patarnav. vietoje \$3.00, už dirbtuvės darbą — \$10.00 ir dalyv. Pigių paveikslėlių lempas.

J. M. GLINAS

2549 W. 69th St. U. A. P. 6-1063

MOVING

A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus bei pervedimus iš tolimų ir artimų atstumų.

Tel. RE 7-7083

VALANDOS:

Pirm. 12 iki 8 po piet

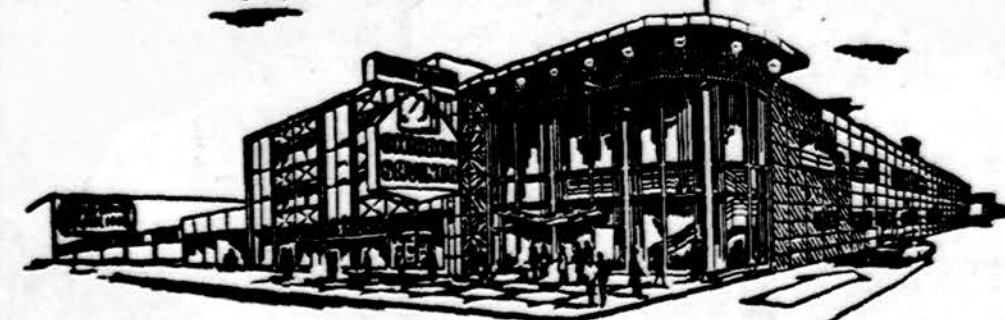
Antr. 9 iki 4 po piet

Treč. uždaryta visą dieną

Ketv. 9 iki 8 po piet

Penkt. 9 iki 8 po piet

Šešt. 9 iki 12:30 po piet

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Avenue Tel. — GROvehill 6-7575

Chicago 36, Illinois

JOHN PAKEL, Jr. — President

JOHN PAKEL, Sr. — Chairman

Taupykite ir darykite paskolas Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre, 6239-45 South Western Ave., kur Chicago Savings Bendrovė teikia prieinamiausias sąlygas paskolų aplikantams ir apdrausto patarnavimo taupytojams per 37 metus.

CHICAGO SAVINGS yra viena iš įdomiausių ir gražiausių įrengtų Taupymo Bendrovių visoje Chicagoje.

Taupytojų patogumui, naujais įrengimais, du didelius kiemais automobiliams (vienas įvažiuojamas į Western Ave.) ir daug nemokamų patarnavimų pinigų taupantiems nariams.

KVIECIAME!

Current Dividends up to 4 1/4 %

rofu), pvz.: Chicago, New Yorkas, Muenchenas, Liverpoolis, Kennedys, Eisenhoweris, Rooseveltas, Chruščiovas, Deanas Ruskas, Adenaueris, Mussolinis, Goethė, bet: Molierė's, Shakespeare'as, Chateaubrian-d'as ir kt. Tokius vardus taip pat linksniuojame: važiuoju į Chicago, grįžau iš New Yorko, skaičiau prezidento Kennedžio kalbą, mačiau Shakespeare'o "Hamletą" ir t. t. Yra vardų, kuriems nededame galūnių, tad jų nė nelinksniuojame: Rousseau, Hugo, Beauvais, Descartes, Cervantes ir kt.

(Nukelta į 5 psl.)

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR AUKSTOS RĖSIOS FOTOGRAFIJOS Mūsų SPECIALYBĖ.

PRECIN PHOTO STUDIO

4068 Archer Ave. Tel. VI 7-2481

(Incorporated)

EDVARDAS ULIS, sav.

MOVING

Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų

A. VIŠIMAS

3415 S. Litanica Ave.

Tel. FFrontier 6-1882

GAZO APSILDYMO KROSNIŲ IŠPARDAVIMAS:

SIEGLER, MONOGRAM, MOORE

ir daugelio kitų firmų

nuo \$12.95 ir aukščiau

Specialus išpardavimas įstatytais patvirtintoms, 3-4 dalių sectional svečių kambario komplektas ir 2-4 dalių svečių kamb. komplektai ir miegamųjų kamb. komplektai.

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiulį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, baldytuvų ir kitų namams reikmenų.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. AUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEEley 3-4711

Atdara pirmą ir ketvirtį, 9-9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų.

4 1/4 %

mokame už santaupas, padėtas investavimo sąskaiton.

Už paprastoj sąskaitoj laikomus pinigus mokame 4%.

Dabar mūsų turtas jau viršija

\$20,000,000.00

Per 65 metus mokėjome ir dabar kiekvieną pusmetį taupytojams mokame pačius aukščiausius dividendus.

Didžiausioji ir stipriausioji Bridgeporto taupymo įstaiga.

ALBERT J. AUKERS, Prezidentas

Darbo valandos: pirm. ir antr. nuo 9 val. iki 4 treč. uždaryta; ketv. nuo 9 iki 8; penkt. nuo 9 iki 6, o šeštad. nuo 9 iki 1.

District Savings

AND LOAN ASSOCIATION

3430 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois

Tel. CLiffside 4-0104

Vieta automobiliams įstaigos kieme

PATIKRINKIT AUTOMOBILĮ PAS PRITYRUSIUS MECHANIKUS

VISŲ FIRMŲ AUTOMOBILIŲ STABDŽIŲ (Refinings) nuo \$14.95 iki \$17.95

TRANSMISIŲ PERDIRBIMAS (OVERHAUL) DARBAS \$50.00

MOTORO PAGRINDINIS REMONTAS, "BODY WORK" IR DAZYMAS

KIEKVIENAS DARBAS GARANTUOJAMAS 90 DIENŲ.

Parduodame įvairių firmų 1955-1960 m. automobilius gerame stovyje ir su garantija

WESTERN AUTO SALES & SERVICE

(LIETUVIŲ ĮMONE)

4318 South Western Avenue

Telefonas — Lafayette 3-1790

*) Pranešimo Liet. Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavime santrauka.

BILETAI GAUNAMI ŠIOSE VIETOSE:
 BRIDGEPORTE — Drama Television Co., 3321 S. Halsted, CL 4-5665.
 MARQUETTE PARK — Balys Brazdionis, 2646 W. 71 St. PR 8-5374.
 TOWN OF LAKE — Ragsy Prismanas, 1805 W. 46th St. LA 3-3085.
 CICERO — St. Anthony Savings & Loan Assn., 1447 S. 49th St. TO 3-8131.
 WEST SIDE — Mutual Federal Savings & Loan Assn., 2202 W. Cermak Rd. VI 7-7747.
 BRIGHTON PARK — Simaitis Realty, 2737 W. 43rd St. CL 4-2390.

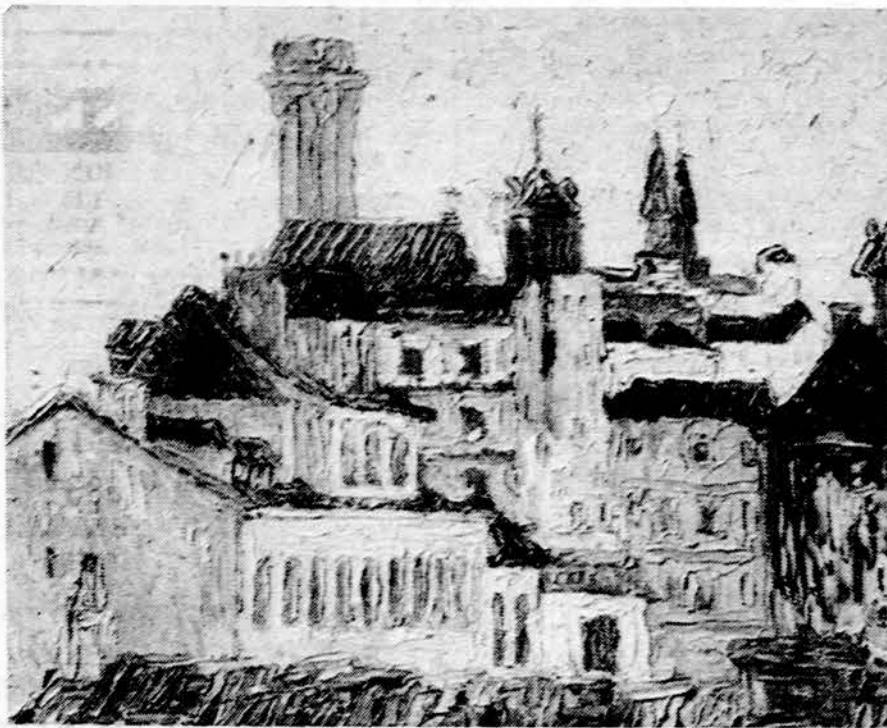
Vyčių Choro Koncertas - "Tegul vėl žydi Lietuva"

SEKMADIENĮ — LAPKRIČIO 12 D., 1961 M.

Jėzuitų Jaunimo Centre, 5620 So. Claremont Avenue

Choro dirigentas — FAUSTAS STROLIA: Solistai — PRUDENCIJA BICKIENĖ ir ALGIRDAS BRAZIS. Akompanuos JONAS BYANSKAS

BILETAI:
 Rezervuotos vietos\$3.50
 Balkone\$2.50
 Salėje\$2.50 ir \$1.50
BILETAI STUDENTAMS:
 Balkone\$2.00
 Salėje\$1.00
 Pradžia — 2:30 val. popiet
 Nuosirdžiai kviečiame visus dalyvauti. RENGĖJAI

K. Zoromskis

Madridas (aliejus)

Geriausios ispanų dainininkės

KUN. K. PATALAVIČIUS, Madridas

I garbės viršūnės

Victoria de los Angeles, Consuelo Rubio, Pilar Lorengar ir Teresa Berganza, pastaruoju metu puikiai pasirodžiusios pačiuose geriausiose Ispanijos ir užsienio teatruose ir tarptautiniuose dainos festivaluose dabar kyla į savo garbės viršūnes. Prie šių garsių ispaniškų dainos asmenybių iškilimo į aukštesnę reikia priskirti ir tarptautinio masto dainavimo mokytojas ispanes, kaip Angelas Ottein ir Lola Rodriguez de Aragon, kurioms padedant, pribrendo minėtosios keturios jaunos ispanų dainininkės. Nepamiršti ir pastarųjų metų ispanų poetai daug prisidėjusieji savo puikiais teatrinėmis kompozicijomis, užtat tiesiogiai bendradarbiavę teatrinės dainos pakilime Ispanijoje, o dažnai net ir užsieninėje scenoje.

Mieliau provincijoje ir užsieniuose

Prieš perduosiant "Draugo" skaitytojams neilgą šių keturių ispanų dainininkių apybraižą, turį pastebėti, kad pačioje Ispanijoje teatro ir dainos kritikai yra pakartotinai pareiškę savo nusistebėjimą dėl nepaprastai minėtų keturių garsenybių vertinimo savojo krašto didžiųjų muzikos centrų. Pvz. garsus teatro komentatorius - kritikas Enrique Franco klausia spaudos skylyse plačiosios ispanų visuomenės: "Kodėl mes taip mažai klausome šių savo brangių dainos garsenybių? Kodėl taip retai Tautinis mūsų orkestras, radijas ir televizija perduoda jų malonų ir skambių balsą?" Atakymas paprastas: jaunoms ispanų dainininkėms daug maloniau parodyti savo balsą įvairiausiose teatruose ir dideliuose miestuose. Provincijoje intymiau susiduriama su žmonėmis, negu kad teatro scenose, per radiją ar televiziją. O ispanėms dainininkėms šitai labai limpa prie širdies. Bet minėtosios keturios ispanų dainininkės tačiau yra plačiai pažįstamos svarbiausiose europiniuose teatruose, kur susilaukė ne tik tinkamo jų gražaus balso įvertinimo, bet ir žmoniško mežiaginio atlyginimo. Neturtin goje Ispanijoje toks honoraras jau daug sunkiau sugaudyti. Todėl Teresa Berganza kuris

laikas dainuoja Berlyne ir kitur Vokietijoje. Ir skandinavų kraštais jai nesvetimi. Pagaliau pačioje Ispanijoje atėjo mada savų garsenybių per daug nežiūrėti, o ieškoti svetimų dievų svetur.

Victoria de los Angeles visai jaunutė pradėjo dainuoti su ispanų dainavimo "dievaičiu" Lopezu. Netrukus sugebėjo pakilti iki pačių geriausių nūdienės Ispanijos dainininkių. Perėjusi į dramatinę dainą, išgarsėjo su savo "Manon" Prancūzijoje, o msVokietijoje su Schubertu, Brahmsu ir Wagneriu. Paskutiniai mėnesiai su nepaprastu pasisekimu dainavo Beirute ir Damaske (Sirijoje) ir kitur Viduriniuose Rytuose.

Balsas plokštelėse

Consuelo Rubio — gabi ir nepaprastų pasiryžimų dainininkė. Nuo pat jaunų dienų ji užsibrėžė sau tiesų kelią ir aiškų tikslą: įamžinti savo balsą plokštelėse. Šį savo tikslą pasiekė; kai Zenevoje (Šveicarijoje) dar neseniai gavo pačią aukščiausią premiją už plokštelėlių įdainavimą. Nuo pat savo pirmųjų pasirodymų Ispanijos teatruose su garsiuoju Falla, Espla ir Rodrigo tampriai sutapo su dainavimu ne tik savo krašte, bet ir užsieniuose. Ne mažą yra dainavusi su plačiai

pagarsėjusiu Hindemith Longone, Vienoje, Paryžiuje ir ypač Romoje. Be dainos, pažindama nuodugniai ir muziką, Consuelo Rubio turi palinkimą į nepaprastus ir sunkius muzikinio teatro veikalus. Todėl ją ir užtinkame su vengru Fereneski ir Vandernoct garsiajame "Mėlynosios Barzdos pilies" pastatyme.

Deina — gyvenimo prasmė

Pilar Lorengar — profesinė ispanų dainininkė, dainavimo meno išmokusi pas garsiąją ispaniškosios dainos motiną Ottein. Pati Pilar Lorengar prisipažįsta, kad tapdama dainininke, ji atradusi savo gyvenimo tikrąją prasmę, nes tik tokiu būdu turėjusi progos sutapatinti save ir savo gyvenimą su "tuo, kas jai labiausiai patinka". Pilar Lorengar džiaugiasi, kad turėjusi progos pastoviai dainuoti tokio rimtumo ir tokių didelių reikalavimų teatre, kaip Berlyno Opera. Ypatingai nusisekusiai pasirodė Berlyne su Brahmsu "Requiem". Šiemet Pilar yra dainavusi Madride, Barcelonoje, Briuselyje, Paryžiuje, Salzburge ir kitur.

Ispanų kraujo dainininkė

Teresa Berganza — šių ispanų už anas tris mylimesnę dainininkę, kritikai apibūdino kaip "ispanų kraujo dainininkę", kadangi ji nuo pirmųjų savo pasirodymų Ispanijoje, ypač Madride, Barcelonoje, stengėsi prikeliti klasikinį ispanų dainininkų - dainininkių stilių ir formą, kurie amžių bėgyje šiame krašte buvo apsnūgę. Idomu, kad Teresa Berganza ne tik dainuoja, prisistatydama publikai pačiomis tipiškaisiomis ispanėms dainininkės manieromis, bet, radus progą, pasireiškia ir kaip gera pianistė, vargonininkė, na, ir harmoniką neblogai rikdanti, kas ispanėms nėra jau taip paprasta. Ypač šitai atsiliepė apie T. Berganzą didžioji prancūziškoji kritikų spauda, važinėjant jai po Prancūziją. O garsusis Marcen Schneider, išvardinęs Teresos Berganza visas, kaip dainininkės, dorybes, "Combat" laikraštyje rašė: "Ispanų dainininkė Teresa Berganza turi nepaprasto grožio, stiprumo, skonio, žavesio, temperamento ir technikos". Visa tai ją įgalina nepaprastai sudominti publi-

DEL SVETIMYBIŲ RAŠYMO

(Atkelta iš 4 psl.)

Reikia daugiau drausmės

Ne šio rašinio tikslas dėstyti tikrinių svetimybių rašymo sistemą. Kas norės, ją galės rasti kad ir "Lietuvių kalbos vadove". Mūsų kalbininkams tikrinių svetimybių rašymo reikalus rūpėjo, ir jie stengėsi jį sutvarkyti. Visa bėda ta, kad mes patys nepasilenkame tų kalbininkų darbu pasidomėti. Gali būti, kad mūsų kalbininkų tikrinių svetimybių rašymo sistema yra trūktinga. Tada kultūringa visuomenė turėtų stengtis ją pataisyti, patobulinti. Tam turėtų atsirasti kitų pagrįstų siūlymų. Ar mes esame šiuo keliu? Ne, neiname.

Ką. Visa tai intymiai susiję su jos simpatiška prigimtimi. Kitą kartą painformuosime mūsų skaitytojus ir apie kitas ispanų teatro, televizijos ir radijo bei dainos žvaigždes.

Kita kartą painformuosime mūsų skaitytojus ir apie kitas ispanų teatro, televizijos ir radijo bei dainos žvaigždes.

Mes, dažniausiai net nepasidomėję, kas kitų jau padaryta, visai neatsakingai tik patrikšmaujame, ir tuo viskas baigiasi. Mums dar labai trūksta bendro darbo įpročių ir drausmės.

Šitai taip pat rodo ir D. Šato atvejis. Antai, vienoje vietoje jis ir taip parašo: betvarkė svetimų žodžių rašyboje apsunkina rašytam žodžiui atlikti savo funkciją. Jei jis būtų paslinkęs pasidomėti, ką kiti yra padarę, tai jis "Lietuvių kalbos vadove" būtų radęs paaiškintą, kad betvarkė tėra "be tvarkos, netvarkinga moteriškė" ir kad jo sakiny "rašytam žodžiui atlikti savo funkciją" sunkina ne moteriškė, bet netvarka (žr. 112 psl.). Arba kitą vietą šatas vėl rašo: vertimai daromi tikslu svetimos kalbos nemokančiam skaitytojui pasakyti... Tai nelietuviškas sakinio sudarymas. Tikslu aplinkybės lietuvių kalboje reiškiamos viena bendratimi, pvz.: šitas arklys

Užduokite Sau

šiuos klausimus apie firmą, per kurią būtų geriau siųsti DOVANŲ SIUNTINIUS Į U.S.S.R.

1. Ar firma yra patikima?
2. Ar jos patikimumas įrodytas?
3. Ar ji su didžiausia atyda supakuoja, išsiunčia ir paruošia dokumentus?
4. Ar ji naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ši firma veikia ilgiau negu 25 metus?
6. Ar tai yra oficialiai ĮGALIOTA firma?

Atsakymas visiems viršminėtiems klausimams yra TAIP, jei jūs siunčiate dovanų siuntinius per kurį nors skyrių:

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut Street, Philadelphia 6, Pa. Phone: WALnut 5-3455

48 1/2 EAST 70th STREET NEW YORK 3, N. Y. PHONE: GRamercy 3-1785	263 MARKET STREET NEWARK 2, N. J. PHONE: MARKET 3-1969
979 S. BROAD STREET TRENTON, N. J. PHONE: EXport 4-8055	3206 EASTERN AVENUE BALTIMORE 24, MD. PHONE: DI 2-2374
4102 ARCHER AVENUE CHICAGO 32, ILL. PHONE: FRontier 6-6399	6160 MICHIGAN AVENUE DETROIT 10, MICH. PHONE: TASHmoor 5-7560
390 WEST BROADWAY SO. BOSTON 27, MASS. PHONE: ANDrew 8-8764	683 HUDSON AVENUE ROCHESTER 21, N. Y. PHONE: BAKER 5-5923
346 THIRD AVENUE PITTSBURGH 22, PA. PHONE: GRant 1-3712	1313 ADDISON ROAD CLEVELAND 3, OHIO PHONE: UTah 1-0897

SKUBIAI PRISIŪSKITE SIUNTINIUS MUMS, O MES JUOS KUO SKUBIAUSIAI PERSIŪSIME!

Baigiamas naujas Standard Federal namas

Turtas \$80,000,000.00

JUSTIN MACKIEWICH, Chairman of the Board

FREE PARKING

JUSTIN MACKIEWICH Jr., President

VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštadienį nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos po pietų. Kevirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 valandos vakaro. Trečiadieniais visai neįdaroma.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
 AND LOAN ASSOCIATION
 4192 Archer Avenue / Chicago 32, Illinois
 Virginia 7-1141

1909

1961

Taupykite
STANDARD FEDERAL —
 Stipriausioje Chicagos
 Taupymo įstaigoje

Atsargos Fondas \$7,500,000.00

4 1/4 %
 Dividendas mokamas visoms santaupoms

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
 2202 W. Cermak Rd. - Chicago 8, Ill.
 JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. - Tel. Virginia 7-7747
 Savings Insured to \$10,000 by F.S.L.I.C.

Automobiliams vieta greta mūsų įstaigos

Kas tik turi gerą skonį,
 Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
 BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
 Vedėjas E. RUDAITIS

FURNITURE CENTER, INC.
 MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prospect 8-5875
 Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30, kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v.
 Sekmdieniais abi krautuvės atidarytos nuo 12 iki 5.
 Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidara tik
 6211 South Western Ave. krautuvė

LIETUVIŲ KALBA - BRANGUS ŽMONIJOS TURAS

VIKTORAS LESNIAUSKAS, Chicago, Ill.

Lietuvių kalba rojuje

Carų valdymo ir spaudos draudimo laikais, kada Lietuva, būdama "ir tamsi ir juoda", buvo pasmerkta žuivimui, saulės mūsų šviesuolių, tautos žadintojų, ryžosi milžiniškam darbui: prikelti beužmiegančią tautą. Vieni iš jų savo raštuose bei dainose senovės lietuvių, jų būdą ir jų žygius idealizavo, kiti, kaip aušrininkas Vistelis - Visteliauskas, lietuvių kalbą, kaip visų kalbų seniausią, į padanges kėlė ir net įrodinėjo, kad Adomas ir Ieva rojuje lietuviškai kalbėjo...

Naujas "Vistelis" - mokslininkas

Nesu kalbotyros mokslo žinovas, todėl nesiginčysiu dėl Vistelio "teizės". Mano tikslas - supažindinti lietuvių visuomenę, o ypač mūsų kalbininkus, su kitu, jau šių dienų "Visteliu", kuris yra net ne lietuvis, o amerikietis ir kuris mokslininkai įrodinėja, kad lietuvių kalba esanti senesnė už visas kitas žinomas kalbas.

Mano sūnus Ramūnas, šiuo metu atlikdamas karinę prievolę (Fort Leonard Wood), atsitiktinai susipažino su vienu amerikiečiu kariu Mr. Theodore S. Thurston (Captain in Reserve), kuris parodė didelį susidomėjimą lietuvių bei lietuvių kalba ir pasisakė paruošęs dviejų tomų veikalą apie lietuvių ir jų kalbą. I-o tomo antraštė "The Lithuanians And Their Language"; II-o tomo - "Outline of Lithuanian Grammar". Tai esanti jo disertacija daktaro laipsniui įgyti. Kalbotyros mokslo sritin jis gilinosis 36 metų ir tuo reikalu applanke daugelį Europos universitetų bibliotekų. Lietuvių kalbą jis susidomėjęs, skaitydamas Immanuelio Kant'o knygas, kuriose yra labai gražių atsiliepimų apie lietuvių kalbą.

Kūrybos genijus civilizacijos aušroje

Nepaprastai yra įdomi II-o tomo įžanga, kurią sudaro šeši mašinėle rašyti puslapiai. (Pirmasis tomas, berods, jau spausdinamas.) Štai, kelios, mano verstos ištraukos iš II-o tomo įžangos.

"Brangiausias lietuvių kultūrinis paveldėjimas yra jų kalba, kuri atstovauja vieną iš aukščiausių visos žmonijos laimėjimų. Savo senoviškumu, garsų grynumu ir nuostabią formų struktūrą pralenkia visas kitas Europos kalbas. Studijuojant jos aukštą išvystytą gramatiką ir natūralius bei gražius tos kalbos garsus, galima aiškiai įžvelgti, kad lietuvių iš tikrųjų turėjo kūrybos genijų pačioje mūsų civilizacijos aušroje."

"Nė viena kita, gyva ar mirusi kalba, neturi turtingesnės ir taip reguliariai išvystytos garsų sistemos, kaip lietuvių kalba."

"...jokia kita kalba ir joks kitas alfabetas geriau netiktu universaliniam lingvistikos alfabetui sudaryti su natūraliais ir grynais garsais, kaip lietuvių."

"Šiandien pasaulis savo kultūra būtų kur kas turtingesnis, jeigu Lietuva būtų nepriklausoma, kadangi lietuvių tauta atstovauja ne tik Arijų civilizaciją bei kultūrą, bet kartu ji turi didžiausią pasaulio brangenybę - jo senovinę ir gražią kalbą."

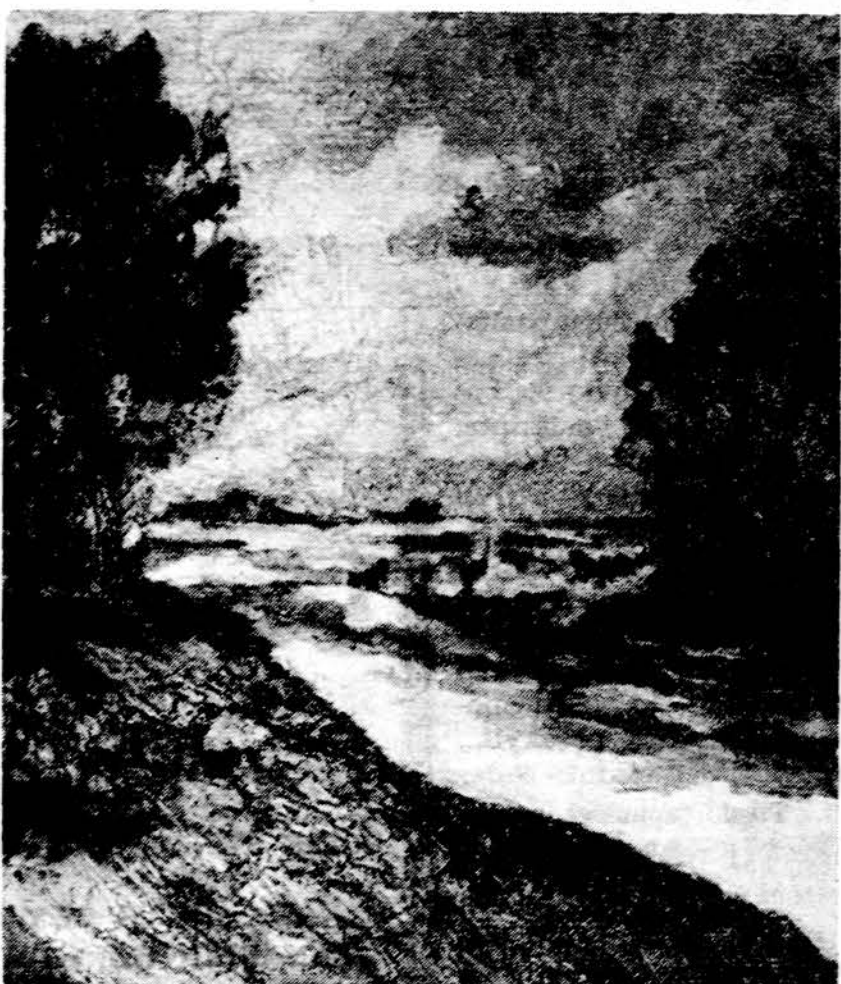
Davę ištraukų iš 19-to šimtmečio žymių kalbotyros mokslininkų veikalų apie lietuvių kalbą ir jos grožį, autorius baigia savo įžangą:

"Is tikrųjų, nė viena pasaulio kalba nesulaukė tokių pagyrimų, kaip lietuvių kalba. Didžios

pagarbos vainikai tenka lietuviams už šios aukščiausios išvystytos žmonių kalbos su jos gražia ir gryną fonologiją išradimą, išobulinimą ir jos išlaikymą."

Susidomėti ir tarti aciu

Jau vien šios kelios ištraukos rodo, kad mes turėtumėm susi-

J. Bagdonas

Peizažas

domėti šiuo mokslininku, jo veikalui, užmegsti su juo ryšį. Juk garbiname senatorius, kongresmanus, kai jie kartais mūsų reikalui palankesnę kalbą pasako, tai juo labiau turėtumėm pagerbti Mr. Theodore S. Thurston'ą, kuris beveik visą savo gyvenimą pašventė lietuvių kalbos studijoms ir jos išgarsinimui mokslo pasaulyje.

Būtų gražu, kad, kaip šioje šalyje yra priimta, nors kelių eilučių padėkos laiškas ji pasiektume. (Mr. Theodore S. Thurston, 103 West 16-th St., Rolla, Mo.).

O jo, kaip nelietuvio, gražiau sius atsiliepimus apie mus ir mūsų kalbą reikėtų priminti ir mūsų lituanistinėse mokyklose.

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagaminami vaistų gamybos laboratorijose. Daugelis receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvertimas ir išmėrinimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, jūs galite būti užtikrinti, kad jį tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veikia pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių ir vėliausių išrasytų.

DARGIS DRUG STORE

CHARLES P. DARGIS

Reg. Pharmacists

2425 W. Marquette

Road

Chicago 29, Ill.

Tel. HE 4-6050

VALANDOS:

Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.

Šeštadienį 9:30 v. r. iki 6 v. v.

Tren. ir sekmd. uždaryta.

Amerikiečių Estetikos Draugijos Suvažiavimas

CEZARIS SURDOKAS, Baltimore, Md.

Kriticizmo kriterijai

Amerikiečių Estetikos Draugijos (Aesthetics) metinis suvažiavimas (Aesthetics) metinis suvažiavimas įvyko spalio 25-28 d. d. Wayne Valtstybiniam Universitete, Detroit, Michigan. Spalio 26 d. popietiniame posėdyje kalbotojų tarpe buvo vienuolė

kriterijus architektūroje. Tos dienos vakarinė sesija pavesta Frank Getlein 'New Republic' meno kritikui, kuris nagrinėjo temą "Meno kriticizmas ir populiarioji kultūra".

Spalio 28 d. rytinėje sesijoje buvo svarstoma dar viena tokio pobūdžio tema. Ji pavadinta: "Pagrindinės dimensijos meno vertinimo problemoj". Tai diena buvo skirtos ir grįsdinti diskusijas apie Futuristų parodą Detroito Dailių Menų Institute.

Kas turi teisę?

Pažymėtina, kad kritikos klausimai Estetikos draugijų ma patikėli mėgėjams... laiksuvažiavimuose užima žymią raščių redakcijos turėtų jausti

dali paskaitų ir diskusijų. Pa-
vyzdžiui, prieš trejetą metų po
12-jo tarptautinio filosofų suva-
žiavimo Venecijoje įvyko este-
tikos simpoziumas, kuriame
ypač gyvai buvo diskutuojamas
klausimas: kas turi teisę ver-
tinti meno kūrinį. Prancūzų at-
stovas tvirtinęs, kad meno ver-
tintoju gali būti kiekvienas
žmogus, kuris sugeba meno kū-
rinio gėrėtis. Tarp tų kurie tvir-
tino, jog tikru meno vertintoju
gali būti tik specialistas meno
kritikas buvo ir Amerikos at-
stovas.

Nuosmukio atsišaukimo prisiminant

Atmintinas grupės lietuvių
atsišaukimas pasipriešinti kul-
tūriniam nuosmūkiui, kuris pa-
sirodė pora mėnesių prieš mi-
nėtą simpoziumą, daugiausia
taip pat kalbėjo apie kritiką.

"Kritikos uždavinys yra atsai-
kingas ir reikalaujantis atitinka-
mos kompetencijos. Jo negali
klausimai Estetikos draugijų ma patikėli mėgėjams... laiksuvažiavimuose užima žymią raščių redakcijos turėtų jausti

pareigą pasitelkti atsakingų ir
kompetingų literatūros, dai-
lės, muzikos ar teatro kūrinių
kritikų...". - skaitėme minė-
tam atsišaukime. Dabar, jau iš
šios tokios perspektyvos, ga-
lima įžiūrėti ryšį tarp to atsi-
šaukimo ir minėto simpoziumo.
Atrodo, jog kritiko teisės kla-
simas tuo metu buvo pasauli-
nių diskusijų centre.

Pabaigai dar galima pažymė-
ti, kad ketvirtasis tarptautinis
estetikos kongresas įvyko per-
nai Graikijoje. Kongreso visos
paskaitos sukosi apie pagrindi-
nę temą: "Dabartinė situacija
estetikos problemose".

• Naujai išleista World
Poetry Day Directory, Octo-
ber 15, 1961, yra kelias atve-
jais minimas ir Nado Rastenio

Pristaigome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMI MEDŽIAGĄ

**CARR MOODY
LUMBER CO.**
STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristaty-
mą teikiame nemokamai
Rastinė atdara kasdien nuo 8 val
ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadi-
niais iki 3 val. p. p.

vardas. Sasiuvinyje įdėta jo
nuotrauka, o jo poezijos pos-
meis, skirtas poetiškių sielų
būtybėms, leidinyje yra pa-
skelbtas net keliomis kalbo-
mis.

GERIAUSIASI ŠUNTINIŲ KELIAS I LIETUVĄ BALTIC INTERNATIONAL MAIL PARCEL SERVICE

(Seniausia lietuviška bendrovė
Anglijoje). 421 Hackney Rd.,
London, E. 2, England.
Siunčiame šuntinius į Lietu-
vą, Rusiją, Sibirą ir kitas val-
stybes.

Medžiagas, Odą, Avalynę,
Maistą, Gatavus rūbus, Slu-
mas mašinas, Akordeonus ir
visą kitą.
Mes garantuojame, kad mū-
sų kainos yra žemiausios. Grei-
tas ir sąžiningas patarnavimas
Kiekvieno šuntinio pristaty-
mas garantuotas

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Rankomis išpauštyti paveikslų
rėmai. Pritaikinti paveikslams,
skelbimams, metalu aplieti
rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

(Licensed by NESHPOSILTORG)

Paskubina jūsų šuntinius jūsų draugams ir giminiams
i bet kurį SSSE dalį.
Siuntiniai APDAUSTI - PRISTATYMAS GARANTUOTAS -
- GAVEJAS NIEKO NEMOKA -

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų
materiškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu
pirkdam žiūr. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų šun-
tiniams, pigiau negu bet kur kitur.

Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite
arba apšaukite mūsų įjms artimiausį skyrį:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel.	AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel.	DI 5-8808
Woodhaven 21, N. Y.	84-17 Jamaica Ave.	Tel.	VI 3-1477
PASSAIC, New Jersey	176 Market St.	Tel.	GR 2-6387
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel.	MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	W. Landis Av. (Greek Orthodox Cl. Bldg.)		
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel.	FO 3-8569
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel.	BI 3-1797
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel.	LO 2-1446
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel.	WA 2-4035
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel.	TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Millbury St.	Tel.	SW 8-2868
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St. N.W.	Tel.	GL 8-2256
DETROIT, Michigan	7300 Michigan Ave.	Tel.	VI 1-5355
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel.	TO 7-1575
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel.	BR 8-6966
CHICAGO 8, ILL.	3212 S. Halsted St.	Tel.	WA 5-2737
Los Angeles 22, Cal.	960 S. Atlantic Blvd.	Tel.	AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel.	FI 6-1571
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel.	PL 6-6766
ATHOL, Mass.	61 Mt. Pleasant St.	Tel.	CH 9-6245
BOSTON 18, Mass.	271 Shawmut Ave.	Tel.	LI 2-1767

* Vineland skyrius atidarytas penktadienį, šeštadienį ir sekmadieniais

ESTŲ EXPORTO-IMPORTO KOMPANIJA ESTOTRUST Ltd.

4/6, Dukes Place, London, E. C. 3, England

Mūsų dovanų siuntinių skyrius siūlo siuntiniams į Lietuvą:

- Britų exportiniai vilnoniai medžiagas 1961 m. raštų;
- visokios rūšies maistą pakeliose ir skardinėse.

Jokių nesekmingų "standard parcels" 2½% nuolaidos visiems
maisto siuntiniams \$75 ar didesnės vertės. Kainoraščiai pagal pa-
reikalavimą. Mūsų atstovai: Montrealy Mr. M. Tiivel, 1830 Lincoln
Ave., Apt. 9.

Melbourne Mr. G. Keir, 145 Porter Rd., W. Heidelberg, Vic.

Paskutiniiais keliais metais daug dovaninių siuntinių buvo pa-
siųsta į Pabaltijo valstybes su pagrindiniu tikslu padėti mūsų gi-
miniams ir draugams. Nemažas skaičius krautinių ir agentūrų
buvo įkurta, kad būtų parūpintos reikalingos prekės. Daugelis
tokių agentūrų tarnavo ir tebetarnauja šiam geram tikslui, bet
kai kurios jų išnaudojo mūsų pasitikėjimą ir nesupar mūsų rei-
kalo.

Grupė estų, kurie studijavo šį reikalą, yra tikri, kad jie pilnai
supranta Pabaltijo žmonių pageidavimus ir reikalavimus.

Mūsų neeseniai atidarytas dovaninių siuntinių skyrius priklauso
ir yra operuojamas grynai estų. Mūsų pagrindinis tikslas yra pa-
teikti tikrai geros kokybės prekes už prieinamą kainą.

Pilnos detalės visos Estotrust apimties ir katalogas bus siun-
čiamas pagal pareikalavimą.

PProspect 8-9051

RITA GROŽIO SALIONAS

2607 West 51st Street

Chicago 32, Illinois

Vėliausio stiliaus plaukų šukuosena, pusmetinis bei įvairus

plaukų dažymas.

Pirmadienį uždaryta. Kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak.

Ketvirtadienį ir penktadienį pagal susitarimą.

Savin. Rita Dobilaitienė

SUKAKTUVINIS IŠPARDAVIMAS!

SUKAKTUVINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE
VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.
PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilno-
nių, šilko, nylonų, tafletų, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui
artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą - už žemas kainas!
Gavome specialią medžiagų paltams kaip vyrai, taip ir mo-
terų: Vėliūro, činčilo ir "needlepoint". Didelis pasirinkimas
angliškių medžiagų vyrių ir moterų kostiumams. Pagaminame
užuolaidas. Ypatingai yra atpiginta iki 50% medžiagos:
(Draperies) - užuolaidoms, (Slip covers) - baldų užvalka-
lams ir (Upholstery) baldų apmušalams.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.

TELEFONAS - HARRISON 7-3737

Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd.
nuo mūsų ankščiau buvusiu patalpų.
Automobilis galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę
ant Jefferson St. - aikštėje

Atidaryta kasdien įskaitant ir sekmadienius nuo 9 v. r. iki
5:30 p. p. Pirmadieniais uždaryta

SPALIO MĖNESIO IŠPARDAVIMAS

Namų Rakandų, Televizijų,
Pečių, Refrigeratorių ir
Aukšinių Daiktų

Didelis pasirinkimas rakandų, pi-
gių ir brangių už žemesnę kainą
kaip kitur, lengvas išsimokėjimas
2 dalių Parlor setai nuo
\$38.00 iki \$400.00
3 dalių sectional setai nuo \$148.00
3 dalių miegamojo kambario
setai nuo \$89.00
4 dalių miegamojo kambario
setai nuo \$139.00
5 dalių Dinette setai nuo \$37.00
7 dalių dinette setai \$69.00
9x12 viln. karpetai \$39.00
9x12 Linoleum \$4.95
GAZINIAI PECIAI, Saldytuvai,
Minkštos kėdės, Matracai, Dulkų
valytuvai, skalbiamos mašinos,
Televizijos, Radios, Phonografai,
ir aukšiniai daiktai.

BUDRIK FURNITURE

3241 S. Halsted Street

Tel. CALume 5-7237

Atdara pirmą, ir ketvirtą vakarais
iki 9 val. Sekmadieniais 11-5 val.
Budriko radio programos sekmd.
iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo
2 iki 2:30 valandos po pietų.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviš-
kas restoranas, kuriame gaminami lietu-
viški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00
valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. - GR 6-9758

JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius
ar šiaip ką apdrausti, reikalingi agento, arba brokerio, kad
jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištū-
kus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI SIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800

Telefonas CEntal 6-5206

CIVILIZACIJOS ATEITIS

(Atkelta iš I psl.)

liū sukurtos, taip pat susijungė, kas ryškiai matoma iš visuotinių Santarybų.

Graikių įnašas: Žmogus atsiškiria iš magiško kūno, kuriam buvo susimaišę gyvi ir mirusieji, dievai ir demonai. Asmuo išsivienijęs, kas jis yra: silpnas ir grasomas, mirtingas ir nežinantis, suprantas, kad jis ne dievas, nesvajojas juo patapti, bet nepaisant visko, pasiryžęs pasiekti geriausios būklės. Ryžtingas, begaliniai smalsus, navigatorius, mastytojas visose būklėse ir visose prasmėse, būtybė, kurią aptariame: žodžio ir epiteto žmogus, "visų daiktų mąstas". Galiausiai, vieno ko teisėjas, netgi ir dievas. Iš čia jo vertumo jausmas, iš čia, taip pat, jo išdidumas, jo egoistinis gudrumas ir pagaliau toji skeptiškoji anarchija, kuri, praradus bet kurią pagarbą dievams ir įstatymams, palieka miestą romėnų griežtos disciplinos malonei.

Romos įnašas: susiveda į vėlyvą piliečio terminą. Žmogus gauna savo asmeninį vertumą ne iš nesunaikinamos esybės, bet iš miestą atstovaujančio amens, kuris remiasi teise ir atitinkamai pavaldžiomis institucijomis. Šis socialinis purtoniškumas, šis valstybės tarnyboje dora kartu sudaro imperijos didybę ir jos pavaldinių dvasios skurdą.

Krikščionybės įnašas: Atsišvėrimas — individualinė revoliucija — kiekvieną žmogų, laisvą ar vergą, išvaduoja iš šventų kastos ar klanų ryšių, bet kartu su tuo ji įjungia artimo tarnybą. Įleidamas į krikščionišką bendruomenę, vergas randa joje dorovinį vertumą, kuris graikui yra individualus, ir garbę tarnauti, būdinga Romos piliečiui. Tuo būdu patampa gyvu paradoksu: kartu laisvas ir atsakingas, tikrai skirtingas ir tikrai surištas, skirtingas pačiu savo pašaukimu, jam rodančiu kiekvienam žmogui artimą.

IV

Taip krikščionybė sudavė mirtingą smūgį tikyboms ir magijoms, atsiradusioms iš baimės, bet kartu ir paskatino mokslo raidą, neatlaidę ieškojimui tiesos. Nes tikėjimo tiesa negali būti kita kaip Dievas, netgi ir tada, kai atrodo kenkianti kuriai grupei, genciai, jos įstatymams ar šventiems papročiams, kurie laikomi Tvarka ir Geriu. Štai kaip Carl Jaspers tą mintį aiškina:

"Jeigu graikai, kurie sukūrė mokslą, to nepaisant ignoravo pasaulinį mokslą, taip įvyko todėl, kad jiems trūko reikiamų dvasinių polėkių ir dorovinių impulsų. Priešingai, krikščionis sugebėjo stumti mokslą pirmyn dėl savo krikščionybės, o pasakui prieš savo krikščionybę".

Toliau straipsnio autorius aptaria Vakarų kultūros laimėjimus naujaisiais laikais. Ką Europa yra nuveikusi nuo XV šimt. ligi mūsų dienų? Ne vien tik išplėtė savo veiklą ant vien jos dėka pažintose — mūsų planetos visumos, ne vien tik itakoję, kolonizavę ar paverę visą Afriką, abi Amerikas, Okeaniją ir dalį pietryčių Azijos, bet šalia to nepertraukiamai išlaikę vioms nuo jos skirtingoms civilizacijoms intelektualinį ir techninį pranašumą, kurio niekas negincija. Faktas, kad šiandien tautos, įtaigojamos jos mintijimo, gamybos, valstybės organizavimo metodų, pasiekia politinės nepriklausomybės, autorius nuomone, vėluoja ne tiek suklumę prieš tuos importuotus metodus, kiek ryškų jų sėkmingumo įrodymą. Graikai ir romėnai neturėjo negincijamo pra-

šausmo indų ar kinų atžvilgiu. Priešingai, kur galima rasti XX amžiaus pasaulyje kitą civilizaciją, kuri galėtų pralenkti tą, kuri skleidžiasi iš Vakarų?

V

Taigi, galima sakyti, kad dabartinėje Vakarų Nuotykyje būklėje telieka realizuoti tik vieną žmonių pastovią svajonę: įsisavinti ir mirties paslaptį. Nes beveik visos kitos — skraidymas ore, plaukiojimas jūros dugne, gaminti aukso, atsijauninti, keičiant mėnuli, skaityti mintis ir iš tolo žudyti ar pagydyti... jau yra įvykdytos ar netrukus bus įvykdytos. Šiandien jau skraidome, perkeičiame metalus, pralenkiame garso greitį, dukart ar triskart prailginame gyvenimo vidurkį, matome, kas darosi antipoduose, kalbamės su nematomais žmonėmis, žudome iš didelių nuotolių ir vedame dialogą su mėnuliu.

Palyginus su Rytai, Vakarai yra labiau linkę į medžiagines apraškas. Rytiečiai prisigaminę psichosomatinį žemiško nemarumo receptų, netgi ir tada, kai mokė, kad gyvenimas tai iluzija. Priešingai, vakariečiai labiau norėjo ieškoti priemonių laimėti laiką būdais, kuriuos suteikia technika. Kinų mandarinas, besilankydamas fabrike, klausia: "Kai tamstos laimėsite visą laiką, ką tada darysite?" (Ir jis, ką veiks, jei gys pataps nemariu?) Tuo būdu vakariečių pastangų rezultate kasdieninėje veikloje iškilis laisvalaikio sunaudojimo problema. Bet čia gauname paradoksą: techniškos ypatybės, ieškojimas naudos, vienu žodžiu veiksmumas, leidęs tai problemai išskirti, kaip tik yra tos ypatybės ir laikysenos, kurios mažiausiai linksta į tingumą. Ir

priešingai, rytiečių vertybės žmogų ruošia į tingumą, bet nesugeba suteikti žmonių daugumą. Tuo pačiu, kai Vakarai yra būklėje, įgalinčioje visiems turėti laisvalaikį, bet vis labiau atsiduria dvasiniam skurde, tuo gi tarpu Rytai vežiasi mūsų techniką ir užmiršta jų pačių vertybes, kaip tik tas vertybes, kurių mes labiausiai pasigendame.

Dabartinėje vakariečių nuotykyje, jos smailgalis mūsų amžiuje yra nukreiptas į mokslą. Nugalėjus medžiagą, kuri buvo svarbiausiu mokslo objektu, susiduriame su paslaptimi, kurią tasai mokslas tikėjosi išjungti.

Visa Visata susiveda į šydą, išauštą vilnių, bėgančių per tūtumą. 99% kosminės medžiagos udaro vandenilis ir helijas. (Vandenilio branduolį sudaro protonas. Ši pastaroji fizinės Visatos medžiaga yra "energiškos mazarės", susidaręs "lauke", kuriame veikia mum nežinomi prototipai.

Ir štai mes atsiduriame paibaigoje ilgos kelionės, kurios pirmas paskatijimas buvo tvirtas įsitikinimas medžiagos tikrumu. Bet kas yra už to šydo? Sakoma, kad klausimas neturės prasmės. Ir iš tikrųjų, niekas pasaulyje negali jį atsakyti. Bet taip pat yra tikra, kad šis klausimas prašoka pasaulį: niekas negali mum sutrukditi jį statyti. Tuo būdu mūsų dvasia nuolat susiduria su transcendencija. Galutinis atsakymas jį reikštų mūsų civilizacijos pabaigos skelbimą, josios intymų išsekimą. Kas bet kuria kaina pagėdautų atsakymo, nenorėtų pats jo surasti savo dvasioje, apleistų šį žmogišką bandymą, kuris per du tūkstančius metų ne tik lėmė pasaulio likimą, bet taip pat ir skatino žmonių laisvą pašaukimą.

KULTŪRINE KRONIKA

• Mykolas Smilius, buv. Vilniaus Filharmonijos koncertmeisteris ir jau Lietuvoje iškilęs, kaip čello solistas, yra vienintelis lietuvis iš naujųjų tės bėgyje vėliau iširpo. Šiuo metu Denveryje jau prasidėjo stoviai įsitaisęs amerikiečių simfoniniam orkestrui, Denverio mieste, Colorado. Idomu, kad iš Denverio orkestro čello grupės M. Smilius yra vienintelis, aktyviai įsijungęs į įvairius kamerinės muzikos sambūrus ir tiek pačiam Denveryje, tiek gretimuose Colorado Springs bei Boulderio miestuose žinomas, kaip čello solistas ir kamerinis muzikas.

Š. m. rugsėjo mėn. pradžioje Estes Park miestuke M. Smilius grojo kaip koncertmeisteris gastrollelius "Blue Jeans Symphony" simfoniniame koncerte. Nepaisant savotiško vardo, yra tai rimta, vietos turuolių laikoma organizacija, ruošianti keletą simfoninių koncertų metuose su klasiška programa, gerų dirigentų vadovybėje. Idomu, kad pagal tradiciją, visi orkestrantai ten groja apsiręngę kovbojų rūbais. Šių metų koncertas vos nebuvo sugriautas staigios sniego audros, neįprastai anksti užgulusios Denverio apylinkės Rocky Mountains kalnyną. Žinomo Rocky Mountains Nacionalinio Parko angoje gulintis Estes Park miestukas irgi buvo apdengtas stora sniego danga; už penkių mylių, stovyklavietėje pasilikusi palapinėje p. Saulienė tik kitą ry-

tą drauge su mūsų solistu gailėjo prasiveržti automobiliu per sniegą ir ledą atgal į Denkilę, kaip čello solistas, yra vienintelis lietuvis iš naujųjų tės bėgyje vėliau iširpo. Šiuo metu Denveryje jau prasidėjo stoviai įsitaisęs amerikiečių simfoniniam orkestrui, Denverio mieste, Colorado. Idomu, kad iš Denverio orkestro čello grupės M. Smilius yra vienintelis, aktyviai įsijungęs į įvairius kamerinės muzikos sambūrus ir tiek pačiam Denveryje, tiek gretimuose Colorado Springs bei Boulderio miestuose žinomas, kaip čello solistas ir kamerinis muzikas.

Š. m. rugsėjo mėn. pradžioje Estes Park miestuke M. Smilius grojo kaip koncertmeisteris gastrollelius "Blue Jeans Symphony" simfoniniame koncerte. Nepaisant savotiško vardo, yra tai rimta, vietos turuolių laikoma organizacija, ruošianti keletą simfoninių koncertų metuose su klasiška programa, gerų dirigentų vadovybėje. Idomu, kad pagal tradiciją, visi orkestrantai ten groja apsiręngę kovbojų rūbais. Šių metų koncertas vos nebuvo sugriautas staigios sniego audros, neįprastai anksti užgulusios Denverio apylinkės Rocky Mountains kalnyną. Žinomo Rocky Mountains Nacionalinio Parko angoje gulintis Estes Park miestukas irgi buvo apdengtas stora sniego danga; už penkių mylių, stovyklavietėje pasilikusi palapinėje p. Saulienė tik kitą ry-

KVIECIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUSI!
51% MOKAME UŽ 4 BŪNŲ TAUPMENAS
Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalines valdžios agentūras.
KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 So. 49th Court
Cicero 50, Ill.
JUOZAS F. GRUBAUSKAS, sekretorius
Tel. Blshop 2-1397

UNIVERSAL SHOE STORE
(Liet. batų krantuvė) Yards 7-0525
(Virš 40 metų Bridgeporte)
Naujausio stiliaus batai visai šeimai
3335 South Halsted Street Chicago, Illinois
Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

KVIECIAME APLANKYTI NAUJAS PATALPAS!
CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 1/4%
NESA INVESTAVIMO SĄSKAITOS
Mokami nuo vasario mėn. 1 d., 1960 m.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.
PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 8 p. p.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 p. p.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.

JOHN W. PACHANKIS MONUMENTS
C. VITKAUSKAS-VITKUS
6319-21 So. Western
All Phones GR 6-3745
GRAŽIAUSIŲ PAMINKLŲ PASIRINKIMAS
Didžiausias paminklas švediško juodo granito Chicago apylinkėse
Atdara kasdien ir sekmadi. nuo 9 v. ryto iki 5 val. popiet

Pasinaudokite "Draugo" Classified skyriumi

DRAUGAS, šeštadienis, 1961 m. spalio mėn. 28 d.

7

likonytė ištekejė praeitą vasarą už inž. Talandžio, žinomo Chicago prekybos sūnaus; ji gyvena šiuo metu su vyru Ithaca, New York, ir toliau tobulinasi dainavime.

A. Leparskas miesto centre turi studiją, kurią naudoja

drauge su komp. Vl. Jakubėnu. Turėdamas daugiau laisvo laiko, šiuo metu jis pasišventė pedagoginiam darbui. Šalia to Oak Parke turi itališkai vokiškų importuotų fortepijonų parduotuvę, kaip vienintelis tų firmų atstovas JAV.

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYŠ MODERNIOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

EDVARDAS SAUNORIS — GELININKAS
Pamonia gėlės iš savo šildadarų vestuvėms, krikštyms ir kitoms iškilėms. Parūpina gėles ne tik laidotuviams, bet ir gėles sodinti ir puošti kapus jūsų artimųjų.
3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYŠ MODERNIOS KOPLYCIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOWNhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS
6646 SO. WESTERN AVE.
TRYŠ MODERNIOS KOPLYCIOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAKRONAS VISTA
REpubl 7-6600 REpubl 7-6601

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON' SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIONAS 6348 S. CALIFORNIA AVE. Lafayette 3-3572	ANTANAS M. PHILLIPS 3307 LITUANICA AVE. Tel. Yards 7-3401
PETRAS P. GURSKIS 659 WEST 18th STREET Tel. SEley 3-5711	POVILAS J. RIDIKAS 3354 S. HALSTED STREET Tel. Yards 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS 10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. Commodore 4-2224	JURGIS F. RUDMIN 3319 S. LITUANICA AVE. Tel. Yards 7-1133-1139
VASAITIS — BUTKUS 1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. Olympic 2-1003	STEPONAS C. LACKAWICZ 3424 W. 69th STREET 2314 W. 23rd PLACE Tel. REpublic 7-1213 Tel. Virginia 7-6672

Moterų GYVENIMAS

Redaguoja ST. SEMENIENE, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill. Tel. CLIFFSIDE 4-5665; 925-5988

MŪSŲ VAIKAI IR JŲ SUGEBĖJIMAI

GAILUTĖ VAICIONAITĖ - VALIULIENE, Kanada

Vaikai paprastai daugiau sugeba, negu yra galvojama. Tie sugebėjimai dažnai lieka visam laikui nepastebimi ir neišnaudojami. Gal dėlto ir didieji auklėtojai kviečia ypač dabar domėtis savo vaikų sugebėjimais ir padėti juos išugdyti. Atmesti vien mokyklai auklėjimo problemą yra netikslu. Labai teisingai kažkas pasakė, kad vaikas šeimos veidrodis, ir jo auklėjimas atsispindi kiekviename jo žingsnyje.

Krautuvų languose spindi didžiulės reklamos: "Daryk viską pats". Tą šūkį geriausiai sau gali prisitaikyti tėvai, kurie nori vaikui duoti tikrą auklėjimą. Aišku, daug laiko vaikas praleidžia mokykloje ir dar nusiima bendradarbiavimas su mokytoju labai palengvina auklėjimo darbą.

Kiekvienas vaikas yra kitoks, kaip išorine išvaizda, taip ir savo vidiniais sugebėjimais. Kaip atrasti ir paskatinti tuos sugebėjimus išugdyti, yra vienas iš svarbiausių tėvų uždavinių. Juo vaikas daugiau apdovanotas įgimtais gabumais, juo jo auklėjimas bus sudėtingesnis. Tačiau gabus vaikas, kuris jau dabar yra savo klasės pirmose eilėse, ir po 20 metų vyraus to paties amžiaus žmonėse.

Gabių vaikų privatumai

Prof. Lewis Terman darė daug tyrinėjimų su aukštos įgimtos inteligencijos vaikais. Ir štai jo tyrimai aiškiai parodė, kad gabiems vaikams daugumoje geresnės ir fizinės išvaizdos, labai mėgo knygas ir daug skaitė. Mažiau pasitaikė ir jų skaitinčių mirtinumas, mažiau susidūrė su teismais ar virto alkoholikais.

Dar daugiau ištirti vaikuose slėpinius sugebėjimus ir jų plėtojimąsi Catherine Cox Mills studijavo garsiųjų žmonių vaikystės ir kiek veikė tėvai ir aplinka jiems išugdyti. Charles Darwin jau į mokyklą eidamas prisikišdavo kišenės mažų gyvuliukų ar vabzdžių. Mokytojams, žinoma, tai kėlė nepasitenkinimą, bet tėvai jam leido namuose sukurti mažą kampeį, kur jame glūdinti meilė gamtai vis vystėsi. Sekti, atrasti ir padėti išugdyti, tai tinkamiausias kiekvieno tėvo šūkis.

Gabumų rūšys

Gabumai yra skirti į daugybę rūšių. Gal būtų naudinga paminėti tik kai kuriuos svarbesnius.

1. **Žodinių sugebėjimas.** Žodžio supratimas, rašymas ir išsireiškimas. Tokie vaikai išsireiškdami vartoja daug prasmingų žodžių, gerai skaito.

Tai gali pavaizduoti mažos 6 metų mergaitės atsakymas —

"aš nenaudoju žodžių, kurių nesuprantu".

2. **Matematinis sugebėjimas.** Tai gabumas vartoti idėjas, kurios išreikštos skaičiais. Vaikai, apdovanoti šiuo gabumu, gali lengvai atrasti skaičių giminumą, sudėti, dalybą.

3. **Erdvės pajautimo gabumas** — tai sugebėjimas jausti daiktų ryšį erdvėje. Tie vaikai labai lengvai supranta, kaip ant popierio nubraižytas pavizdys gali pasidaryti daiktas ar pastatas. Ypač architektai turi savyje šią dovaną, nes be jos sunku būtų įsivaizduoti statomą pastatą ir dar iš kelių pusių.

Perkant žaislus, galima rasti daugybę tos rūšies žaislų, ar tai surišta su statyba, ar mašinėlių dalių sudėjimais.

4. **Golvėjimo gabumas.** Tai gabumas daryti planus, išvadas panaudojant jau žinomus atsitikimus ir įžiūrint į ateitį. Pavizdžiai, vaikas nuplikęs prie plytos, jau ir be jokio perspėjimo neina prie sode kepančio vištuko.

Psichologai pridūrė daugybę sąrašų, išvardinančių visokius atsitikus jau įgimtus vaiko sugebėjimus. Tėvas, kuris pradės sekti savo vaiką, gali pastebėti, kad jo vaikas yra ir gera atmintis, laki vaizduotė, meno ar mechanikos talentas.

Daug tėvų klysta, manydami, kad jeigu vaikas gabus, tai gabus visur — ir muzikoje, ir mene. Deja, bet dažnai taip nėra. Neįvarbu, kaip gabus, tačiau gali neturėti ritmo pajautimo ar klausos, o gal ir dar kitų būtinumų, be kurių niekuomet nebus geras muzikas.

Tas pats yra ir mene. Kad ir kaip vaikai mėgsta tepti ir save išreikšti, retas yra tikrai talentingas menininkas. Be spalvos: pajautimo gabumo sunėkus gali būti menininko kelias. Labai svarbu yra ne tiksliai kokius gabumus mūsų vaikai turi, bet ir kiek juos stengiasi išreikšti. Kartais labai sunku patiemis tėvams nuspresti gabumo laipsnį. Čia labai patartina kviečtis tos profesijos žmones ir prašyti jų patarimo.

Kaip sužinoti, ar vaikas gabus? Kaip surasti, ar jūsų vaikas yra gabus, labai padeda šis klausimų rinkinys. Jeigu daugumoje jūs galite sakyti — taip, tai reiškia, kad jūsų vaikas yra tikrai gabus ir laukia iš jūsų pagalbos.

Šie klausimai gal primins mums taip gerai pažįstamą sąžinės sąskaitą, be kurios bet koks gyvenimo progresas būtų bevertis. Bandžiau juos numeruoti, tačiau tai tik dėl bendros tvarkos.

1. Ar jūsų vaikas vaikščiojo ir kalbėjo anksčiau?

2. Ar rodė susidomėjimą žodžiais?
3. Ar turtingas jo žodynas?
4. Ar mėgsta knygas ir daug skaito?
5. Ar domisi laikrodžiais, mįslėmis?
6. Ar domisi skaičiais?
7. Ar viskas nauja jį domina?
8. Ar stipresnis fiziškai, negu jo metai?
9. Ar nori būti su vyresniais už jį draugais?
10. Ar mėgsta vadovauti?
11. Ar gera atmintis?
12. Ar turi logišką galvą?
13. Ar mėgsta planuoti?
14. Ar mėgina padaryti geriau negu kiti?
15. Ar visuomet užsiėmęs?
16. Ar gali pats spręsti uždavinius, kur galima paprastu galvėjimu išspręsti?
17. Ar jautrus kitiems?
18. Ar domisi Dievu, religija ir klausimais — kas gera ar kas bloga?
19. Ar renka vabzdžius, peteliškes, pašto ženklus?
20. Ar domisi muzikos instrumentu, piešimu, šoku ar daina?
21. Ar mėgsta atpasakoti atsitikimus?

Nuoširdžiai pagalvojus ir atsakius šiuos klausimus tėvai gali dar eiti toliau auklėjimo problemoje. Gal vienas iš svarbesnių uždavinių patiemis ieškoti būdų kaip būti geresniu tėvu ar motina. Didžiausia tėvų nuodėmė — tai lyginimas vaikų. Kaip dažnai girdi sakant: "Žiūrėk Jonukas pirmas, o tu?"

Kokius tėvus vaikai norėtų turėti, galima daug spręsti iš šių pavyzdžių. Vienoje mokykloje buvo užduota parašyti rašinį apie savo tėvus.

Vaikai apie tėvus

Viena mergaitė rašė: "Mano tėvai mane labai myli ir nenori, kad aš girdėčiau ką blogo. Vėliau vakare, kai jie galvoja, kad aš miegu, pradeda ginčytis. Žinoma, aš dar nemiegu, tačiau man malonu, kad dėl manęs jie susilaiko ir stengiasi laukti kol aš nueinu miegoti".

Kita mergaitė nupasakoja savo motinos grožį, švarą. Ir jos visa svajonė tapti tokia, kaip mama.

Keisčiausia, kad nei vienas vaikas nerašė apie gimtadienio pyragus, vaises ir net kartais taip brangias dovanas.

Daugiausia buvo įvertinta paprastas pasivaikščiojimas parke ar ilgas pasikalbėjimas.

Ir štai po šių pavyzdžių tenka rimtai susimąstyti. Gal tikrai yra vertinga vakare padėti į šalį laikraštį — pasiklausti dukters ar sūnaus patirtų įspūdžių mokykloje. Pagirti už gerai atliktą uždavinį ir rašinį. Paprastą smalsumą paversti noru mokytis ir daugiau žinių įgauti. Dažnai, nežinant klausimui atsakymo, eiti ir ieškoti drauge naujo žodžio, naujo krašto. Tik per šitokį bendravimą su savo vaikais, mes pajusime, kad įgauname ir daliname kažką neįkainojamo ir vertingo visam gyvenimui.

Pirmoji teisėja

Viceprezidentas Johnson pasveikino Sarah T. Hughes, pirmąją moterį, kuri buvo paskirta teisėja Dallas, Texas.

Iš moterų pasaulio

★ **Poetė Elena Tumienė**, profesorijanti Southern California universitete ir Immaculate Heart kolegijoje, šiuo metu pakviesta dėstyti pasaulinę literatūrą Los Angeles County meno institute. E. Tumienė su šeima gyvena Los Angeles, California.

★ **Aktorė Gražina Digrytė**, gyv. Vienoje, Austrijoje, atliko rečitatyvinę programą dalyvaujanti literatūros vakare, surengtame Oesterreichische Volkspartei Rerum Novarum enciklikos 70-ties m. progą. G. Digrytė rečitavo austrų ir vokiečių poetų kūrinius. Ji baigė prieš keletą metų Muzikos ir Dramos akademiją Vienoje.

★ **Moterų organizacijos**, draugijos bei paskiros veiklos prašomos prisiųsti nuotraukų iš įvairių kultūrinių bei visuomeninių parengimų ar susirinkimų. Norima kuo daugiau iliustracijomis pavaizduoti lietuviškąjį gyvenimą. Draugui įsigijus klišių mašiną, tai pasidarys nesunkiai įvykdoma.

★ **Ligija Bieliukienė**, Pabaltijo Moterų Tarybos pirmininkė, atvyko iš New Yorko į Chicago pereiną pirmadienį ir apsisistojė Drake viešbutyje. Ji dalyvavo Amerikos kraujo banko sąjungos suvažiavime. Apilankė mūsų konsulatą ir savo pažįstamus bei draugus.

★ **Vince Jonuskaitė - Leskaitienė**, buv. operos solistė, dabartinė Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Atstovybės pirmininkė New Yorko, grįždama iš Californijos į savo namus, valandėlei buvo sustojusi Chicagoje.

★ **Liuda Česnaitė**, iš Chicago, siekianti magistro laipsnio Madison, Wisc., užsirekomendavo kaip rimta ir gabi studentė. Ten pat dėstanti lietuvių profesorė labai gražiai

A. a. Sofija Barcus.

palikusi ryškius pėdsakus lietuviškoje veikloje. Ji ilgus metus vadovavo Lietuvių Seimininkų Raudonajam Kryžiui, darbovosi Balfe ir kitur. Čia matome S. Barcus kartu su Liet. Seimininkų R. K. vienetu, kai buvo surinkta \$11,000 ir įteikta Raud. Kryžiui nupirkti greitosios pagalbos mašinai — ambulansui 1943 m. Sofija Barcus sėdi pirmoje eilėje iš dešinės. Iš kairės sėdi: Juzė Daužvardienė, kan. J. Končius ir Nora Gugienė.

apie ją atsiliepia ir sako, kad mėnesius Europoje (prijungmalonu turėti tokią tautietę ir ja didžiulius, kuria visi katalikais susižavėję.

★ **Seselė M. Stefania**, Loreto ligoninės administratorė, lietuvaitė, buvo vėl išrinkta visų katalikų ligoninių pirmininke.

★ **Dr. Birutė Cipliauskaitė**, profesorijanti Madison universitete, Wisc., pradeda ruošti sekančią kelionę į Ispaniją. Pereitą pavasarį daktarė gavo pasiūlymą pereiti dėstyti į garsųjį Harvardo universitetą, ką ji buvo beketinanti priimti. Tada subruzdavo Madison universitetas, pakėlė ją į Assistant Professor ir pasiūlė visą semestrą atostogų, kad ji galėtų dirbti tai, kas jdomu. Profesorė neatsispyrė pagundai praleisti ir vėl septynis

★ **Muzikė Alice Stephens** sugrįžo po 2 m. pertraukos į Marijos Aukšt. mokyklą Chicagoje vėl dėstyti muzikos. Ji taipgi dėsto Chicago konservatorijoje ir Clare Povell School of Theatre Art.

★ **Marijos Aukšt. mokyklos** metinė knyga šiais, 1961 m., laimėjo vadinamą All - Catholic ir "Book of Distinction" iš Catholic Press Association.

★ **Sol. Roma Mastienė, Marion Blazis ir Geraldine Mikuliz** dainuoja šių metų sezono Lyric operoje Chicagoje.

Moliūgai apskritus metus

ST. STASIENE, Cleveland, Ohio

Moliūgų rūšys

Moliūgai (cucurbitaceae) priklauso agurkų šeimai. Tai atogrąžų srities augalai, kurių priškaitoma iki 700 rūšių.

Augalų mėgėjai ir Lietuvoje, žinoma, inspektuose išaugindavo gražius moliūgų genties arbūzus, olynus, aguruočius — melonus. Ypač melonai (cucumis melo L.) anot prof. S. Nacevičiaus, galėjo išaugti Lietuvoje tik labai mylinčio augalus daržininko globoje. Jiems reikėjo nepaprastai jautrios priežiūros ir šilumos. Čia vartojami deserturi ir vaisių saladoms.

Melonų svarbiausios rūšys yra čia vadinamos: watermelon, cantaloupe ir honeydew. Paskutinosios dvi rūšys pasižymi dideliu aromatiškumu ir gražia spalva.

Aplamai, moliūgai turi baltymų, vitaminų, apie 7% angliavandenių, apie 1.5% celuliozės, o iš sėklų dar gaunama riebalų. Formų atžvilgiu užtikame įvairiausių pavidalų: tai kriaušės išvaizdos, tai grybo, tai žvaigždės, mėnulio, ežio ir t.t. O spalvų atžvilgiu visas spektras.

Klaidingos nuomonės
Vieną moliūgų šeimos rūšį, čia vadinama squash, plačiau panagrinėkime. Teko nugirsti keletos seimininkų nuomonių: esą jie nevalgomi — tik dekoratyviniai, nuo jų galima susirgti ir pan. Iš tikrųjų taip nėra. Moliūgai (squash) savo spalvotumu traukia žiūrovą. Net ir vaikas, krautuvėje pastebėjęs, klausia mamytės: "Kas čia tokie? Kodėl mes jų niekad neperkam? Ar juos galima valgyti?"

Tiek jauniems, tiek seniems
Šitos rūšies moliūgų Amerikoje pastebime ištisus metus. Vieni vasariniai, kiti — rudėniniai ir žieminiai. Juos mėgsta valgyti tiek jauni, tiek senesnio amžiaus žmonės. Ypač svarbu tiems, kurie vengia maiste

kalorijų. Jie yra sultingi ir švelnaus skonio. Greit išverda. Geras pakaitalas vietoje bulvių. Tinka prie įvairių mėsų ar miltinių valgių.

Kita moliūgų rūšis, čia vadinama Zucchini, yra pailgos, lyg agurko formos, tik trigubai ilgesni. Šiuos galima pripildyti mėsa, grybais arba supjausčius piršto storumo griežinėliais, sudėti į indą, šiek tiek užpilti pasūdyto vandens ir trumpai pavirti. Vandenį nusunkus, užpilti sviestu. Tinka prie kepto vištuko.

Antras skoningas patiekalas

- 1 supjaustytas griežinėliais svogūnas,
- 3 valg. šk. sviesto,
- 2 sv. moliūgo (squash),
- 1 puodukas tirštos rūgšties grietinės, truputį druskos.

Svogūną pakepti svieste iki suminkštės. Po to svogūno griežinėlius išimti ir tame svieste kepinti uždengtus supjaustyto moliūgo (squash) griežinėlius. Kepinti iki šviesiai rusvos spalvos. Po to supilti rūgščią grietinę, keptus svogūno griežinėlius, druskos. Kiek pakaitinti, bet neužvirinti.

Tuoju tiktai į stalą. Tinka prie tamsių mėsų.

Keptas moliūgas

Moliūgą Zucchini nuplauti, supjaustyti griežinėliais maždaug piršto storumo. Paskui sudėti vienoje eilėje (vienas prie kito) ant aliuminio popieriaus. Viršų apdėti mėgiamo sūrio ruožėliais. Po to padengti pamiduro griežinėliais ir viršutinį sluoksnį apdėti labai plonais citrinos griežinėliais (be sėklų), apibarstyti smulkiai piaustytais petruškių lapeliais. Gražiai, suvynioti į volelį, užlenkti popierio galus, kad neatsidarytų. Kepti orkaitėje 45 minutes vidutiniame karštyje. Puikus patiekalas vegetarams.

1919

1936

1956

Marion Davies, Hollywoodo aktorė, neseniai mirusi vėžiu, atvaizduota čia savo karjeros viršūnėje — 1919-1956 m. Ji buvo žinoma multimilijonierė.

Juzė Daužvardienė, Lietuvos gener. konsulo Chicagoje dr. P. Daužvardžio žmona, ir Giacomo Profili, Italijos gener. konsulo žmona, konsulų baldyje Chicagoje. (Photo Chicago Daily News)